

ANT

Haftalık Dergi • 13 Haziran 1967 • Sayı: 24 • 125 Kuruş

ORTANIN
SOLUNDAKİ
ÇEKİŞMENİN
İÇYÜZÜ

TEHLİKELİ ZAFER !...

ORTADOĞU SİYASETTE "VIETNAM" LAŞTI

HAFTANIN NOTLARI

5 haziran

Bölükbaşı uyarıyor

■ Millet Partisi Genel Başkanı Osman Böyükbaşı, Taksim'de düzenlediği «Türkiye Nereye Gidiyor?» mitinginde «Bugün Türkiye bir tehlikenin içinde olmasaydı, sizlere seslenmezdim. Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar ahlaksız politikaya yoktur. Türkiye'de politikaya girenlerin yüzde 90'ı fiksizdir. Bugün rejimin termini ne Sunay'dır, ne de Tural'dır. Halktır. Rahmetli Menderes'e de söyledim, uyardım. Şimdi de Demirel'i uyarıyorum. Baş olsalar bir gün düşerse başlar faça vurur. Eğer bir iktidar ihtilalle düşerse mahalle bekçileri değil, başbakanları asarak İşe başıyorlar» dierek iktidarı uyardı. Bölükbaşı, ayrıca, CHP'ye de çatıracak Türkiye'nin geçirdiği buhranların temelinde İsmet İnönü'nün küçük politikasının yattığını söyledi.

Cöpcüler grevi

■ Ankara Belediyesi'nin toplu sözleşmeye yanaşmaması üzerine başkente Türkiye İş Sendikası'na bağlı 1800 temizlik işçisi greve başladı. Manisa'dan sonra Ankara'da da greve giden temizlik işçileri dertlerini anlatan bir destan yazarak ilgililere yolladılar. Grevciler işçiler DİSK'e bağlı bulunmakta-

6 haziran

AP'nin ihaneti

■ AP eski genel başkan yardımcısı Prof. Osman Turan AP Grup Başkanlığına bir önerge vererek hükümet hakkında gensoru açılmasını istedi. Önergede "İktidar bir avuç menfaatçının elinde Alet edilmekte ve parti programına, tüzüğün ve dayandığı milli iradeye aykırı bir tutum içinde bulunmaktadır. Zayıf olan hükümet ile Türkiye çok ciddi buhranlara sürüklenecektir. Fakir ve dar gelirli vatandaşlara karşı taahhütlü yerine getirilmemiş ve bular aleyhine kanunlar çıkarılmıştır" deniliyordu. Ancak AP Grubu, gensoru önergesinin görüşülmemesini reddetti. Osman Turan'ın önergesi, kurulmuş hazırlıkları yapılan mukaddesatçı partide siyasi bir yatırım olarak mülââ edilmektedir. (Yeni kurulacak parti ile ilgili yazı 4. sayfamızdadır.)

Faşist tehlike

■ Batı Almanya'da Neo-Nazi hareketi'ni temsil eden Millî Demokrat Partinin gelişmesi devam etmektedir. Aşağı Saksonya Eyalet Meclisi seçimlerinde NPD on sandalya kazanarak bu meclise ilk defa temsilcilerini sokmağa muvafak oldu. Almanya'da faşizmin gelişmesi bütün dünyada endişe ile izleniyor.

7 haziran

Bir fetvacı gitti

■ Türkiye'nin iç meseleleri hakkında büyük bir küstahlıkla sık sık ileri geri konuşan Amerika Yardım Teşkilatı AID'nin Türkiye Misyonu Başkanı Grant, buradaki hizmetlerinde büyük başarı göstermiş olacak ki, hükümeti tarafından Vietnam'a tayin edildi. AID fetvacısı, giderayak bir demeç vererek «Türkiye 1977 yılında başka ülkelere yardım edecek duruma gelecektir» dedi ve bu seviyeye ulaşmak için her Türkün tasarrufa rılayet etmesini tavsiye etti. O sırada ikinci beş yıllık kalınma planı 1981 karma komisyonda yapılan görüşmelerde muhalefet sözcüleri, özel sektörde öncelik tanıyan bir ekonomide bu tasarrufun imkânsızlığını ortaya koynuyorlardı.

Mahküm edildiler

■ Komünizm propagandası yaptıkları ve beyanname dağıttıkları iddiasıyla adliyeye verilen öğrenci Hüseyin Akeli, garson Sarni Öner, İsmail Tuna ve İsmail Kırız, 1-3 yıl arasında hapis cezalarına ve çeşitli yerlerde sürgüne mahkûm edildiler. Mahkûmîyet kararlarına Yargıtay nezdinde itiraz edildi.

CHP'de kavga

■ Metin Toker'in AKIS Dergisi'nde CHP Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nu Ulus'taki bir yazısından dolayı şiddetle eleştirek İnönü adına ortanın solu ekibine karşı açtığı hücum kampanyası geçtiğimiz hafta CHP Genel Sekreteri Yardımcısı Lebit Yurtoglu tarafından kaba kuvvet kullanarak devam etti. Haber Gazetesi'nin bildirdiği gibi, CHP Merkez Yönetim Kurulu toplantısında Yurdoglu, Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nun üzerine yürüyerek «Bütün bu işler senin başına altından çıktı. Partiyi batırmak mı istiyorsunuz?» dierek ortamı solu ekibinin en soldaki üyesini yumrukladı. Genel Sekreter Yardımcısı, ayrıca Ulus Gazetesi'nin siyasi murakabî Ali İhsan Göğüş'ün de istilâne yürüyerek «Sen buranı buram sol kokan bu yazıyı CHP'nin resmi organında nasaî yayımlatsın?» diye bağırıldı ve onu da tariplendi.

Boylece İnönü'nün damadı vasıtâsıyla hücum işaretini vermesinden sonra Ortamı Solu ekibi içinde fili mücadele başlamış bulunmaktadır. İnönü'nün isteği üzerine, Selâhattin Hakkı Esatoğlu'nun bundan böyle Ulus'ta yazı yazmasına engel olunması beklenmektedir.

8 haziran

Dincer'in terörü

■ Bir süreden beri sözü edilmeyen «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı» adındaki terör tasarısının en geç bir ay içinde Meclis'e sevkedileceği Adalet Bakanı Hasan Dincer tarafından Millet Meclisi Anayasâ Komisyonu'nda açıklanmıştır. Dincer, tasarımanın olgun bir şekilde girmesi için Anayasâ Mahkemesi'nin 141. ve 142.

HASAN DINÇER

maddeler hakkında hazırladığı gerçekçi beklediklerini ve bu gerekçenin işgândan tasarıının boglukta kalan kişimlarımı tamamlayacağımızı bildirdi. Ayrıca, Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın 38 Numaralı Tedbirler Kanunu'nun kaldırılmasını öngören teklifi de Anayasâ Komisyonu'nda ele alındı. Ancak, Dincer'in isteği üzerine bu teklifi de, Anayasâ Mahkemesi'nin gerekçesi belli olmadan sona görlülmüş kararlaştırıldı. Kamuoyunun şiddetli tepkisine rağmen, Dincer'in açıklamalarından anlaşılığına göre, Demirel iktidarı terör hevesinden hâlâ vazgeçmemiştir.

Sınırdışı edildiler

■ Orta Doğu buhran üzerine Bebek'teki Birleşik Arap Cumhuriyeti Konsolosluğu önünde yürüyüş yapan Arap öğrencilerinden Ürdün'lü Selâmi Akkor ve Abdüsselâm Türk Hükümeti tarafından casusluk ereyenleri temsil etmeklerde iddiasıyla sınırdışı edildiler. Sınırdışı edilen öğrencilerden Selâmi Akkor 27 Mayıs gecesi yaptığı konuşmadan dolayı da suçlanmaktadır. Ayrıca, Ankara'da da bir Arap öğrencisi Suriye Büyükelçiliği'nin verdiği bir bildiriyi dağıttıkları için sınırdışına gönderildi.

BAŞBAKAN OLARAK İLK SEYAHATİNE ÇIKAN

Demirel, eşinin 2 yanağından öpüp Bonn'a gitti

DEMİREL'İN ÜÇ YAPRAKLı YONCASı..

SİYASİ bayına stüdyosundan bu yana Başbakan Süleyman Demirel ilk defa, Adenauer'in cenazeinde bulunan üzere, yurt dışına çıkmıştı. Demirel, bu ilk yolculuğunda seyahatine, Iran Başbakanı Emir Abbas Hivedra ile birlikte gitmektedir.

Iran Hâvâyalarına sit bir uçakla Bonn'a giden Demirel, aynı uçağı bulunan Iran Başbakanı Emir Abbas Hivedra'yı perçinlemeye davet etmektedir.

Başbakan Demirel'i son günlerde üç yapraklı bir yonca teşhirin etmektedir. Yoncanın bir yaprağı Ortadoğu'daki savas, ikinci yaprağı Menderes'in vasiseti, üçüncü yaprağı ise Anadolu'da dağıtılan fotoğraflardır. Orta Anadolu şehirlerinde elden ele geçen fotoğrafı altında ya da arkasında hiçbir şey yoktur. Fotoğrafı lejandını ağızlar taşıyor... Aslında fotoğrafda bir şey yoktur. Demirel, Adenauer'in cenaze törenine giderken hava alanında karış ile öpüşüyordu... Bir erkekin yolculuğunda çırakken eş ile öpüçerek vedalaşması kadar normal davranış olamazdı. Amat fotoğrafı dağıtılarak göre, sabahları uyauz uyanmaz kur'an okayan bir Başbakan'ın cümle ülemi ortasında ve üstelik de gazetecilere poz vererek karısını öpmesi de olmazdı... Elden ele dolanan fotoğrafın sözlu lejandi "Buyurun bakın Müslüman Demirel'e..." idi. Bu konuda Ankara'ya gönderilen raporda "Fotoğrafların MİT'ler tarafından dağıtıldığı" ileri sürülmüyordu. Fotoğrafları gören mütaassip vatandaşlar da "Tabii canım, Nasır Türkiye'ye güvenip savasa girdi. Karısını cümle ülemi önünde öpe adam müslüman araplara yardım eder mi?" diyorlardı. Anlaşla, Bölükbaşı Demirel'i kendi silah ile surmağa çalışıyordu. Bölükbaşı'nın ünlü tabiriyle bu "etme bulma dünyası" idi...

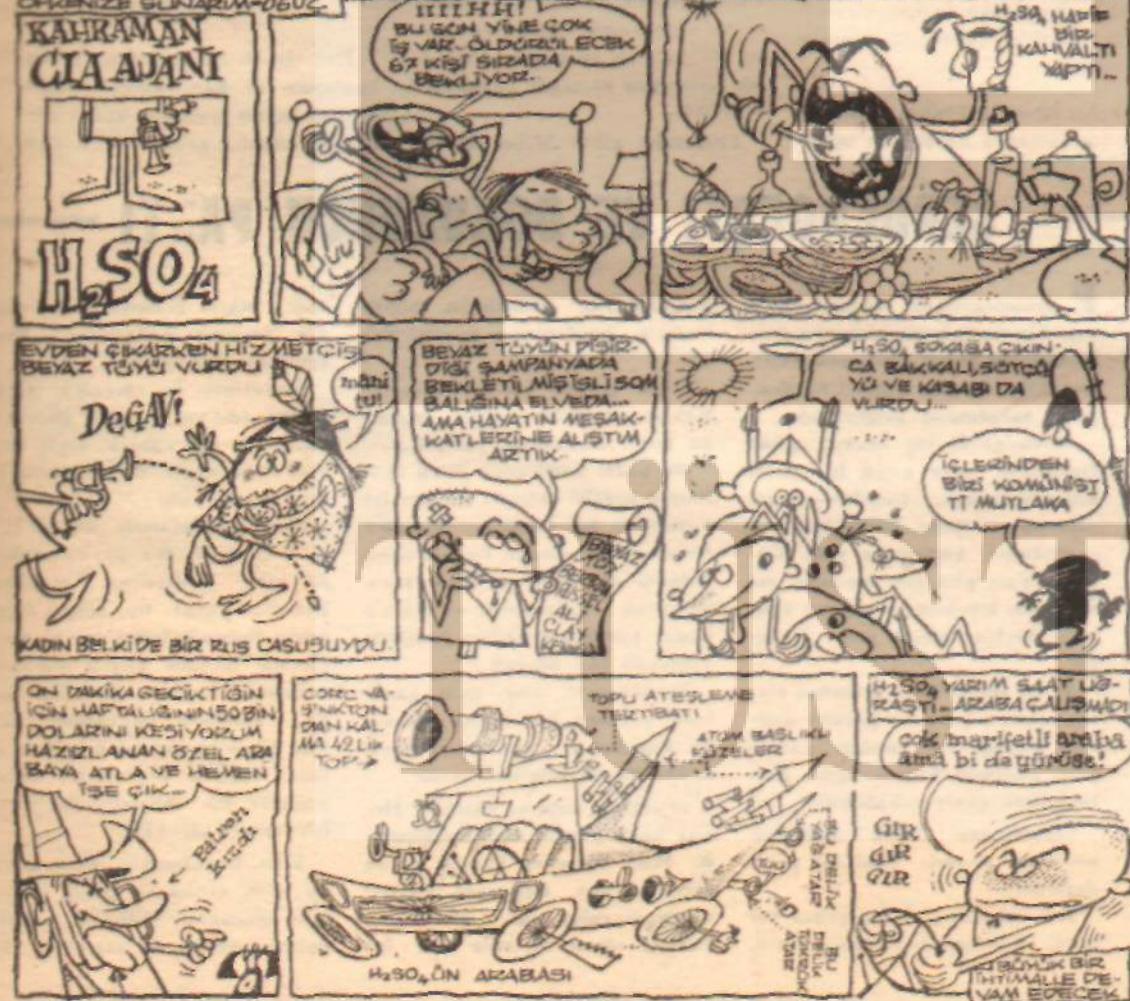
Universitede baskı

■ Sosyalist üniversite gençliğini temsil etmek üzere kurulan Fikir Kulüplerine karşı üniversite yöneticileri tarafından baskı hareketlerine girişilmiş bulunmaktadır. Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yönetimi Kurulu, fakültelerin öğrencilerinden Fikir Kulüpleri Federasyonu Başkanı İzzet Ararat, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Fikir Kulübü yöneticilerinden Alev Ateş, Ünal Çelenk, Yalçın Uçar, Orhan Ali Yücealp'in altı ay süre ile fakülteden uzaklaştırılmıştır. Karar vermiştir. Yönetimi Kurulu, öğrencileri fakültelerin adını kullanmak ve bu yolla devleti temsil etmek, fakültelerin içinde nufuk söylemek ve beyanname dağıtmakla suçlamaktadır. Bu karara göre, uzaklaştırılan öğrenciler sınava giremeyecek ve bir yıl kaybedeceklereidir.

Hanoi bombalandı

■ Ortadoğu'da buhran devam ederken Amerika bir yandan da Vietnam'da "tırmanma" ya devam etmektedir. Bir süre önce tarafsız bölgeye giren Amerikalılar bu defa da Kuzey Vietnam'ın başkenti Hanoi'nin merkezindeki bir elektrik fabrikası ile şehir dolaylarında başka hedefleri bombaladılar.

**ENVELİ ÖFKE OKUR-BAKARLARI-BÖTÜN BİR YIL BÖYÜLENÇE ÇIKAN KİTAPLARIN, OYNAYAN FILMLERİN 100'DE
FOLU 1007-X-56, OSS BİLADEM KAC, H₂SO₄ TSÜLT KAHRAMANCIJA AJANLARININ ALÇAK KOMÜNİSTLERE
VE KİMDEN AĞIZ TADıyla AMERİKAŞA SÖMÜRGENYEN GERT KALNIS ÇÜKÜLERE KARSİ HASİL KAH
RAMANCA DÖMENLER GEVİZDİKLERİNİ ANLATIYOR. BU ROMANLADDA VE FILMLERDE BÖTÜN GA
KİBUNLARIN AĞIZLARINI SULANDIRACAK HERSEY VAR. BOL YEMEK BOL KARZI, BOL KAVGA, BOL CİNA
YET BOL VİSKI... GÖRDÜĞÜM FILMLERDEN VE OKUDUGUM KİTAPLARDAN HATIRIMDA KALANLAR
ÖPKENİZE GUNARIM-OĞUZ**

CHP'de tasfiye

■ CHP'de Ortanın Solu ekibinin sol ucuna karşı İnönü'nün talimatıyla girişilen baskı hareketi, Selahattin Hakkı Esatoğlu, Mustafa Ok ve Lebit Yurdoglu'nun merkez yönetim kurulundan uzaklaştırılmalarıyla sonuçlandı. Genel Sekreter Bülend Ecevit ile beraber merkez yönetim kurulunun toplu istifasından sonra Parti Meclisi yeni seçime giderek bu üç üyenin yerine İlyas Seçkin, Turan Güneş ve Hayrettin Uysal'ı getirdi. Ayrıca, İnönü'nün isteği üzerine, Selahattin Hakkı Esatoğlu'nun Ulus Gazetesi'nde fıkra yazmasına engel olundu. CHP'deki çözümler karşısında önlük mützdeki mahalli seçimlerde seçim şansının azalsağı kanaatine varan İnönü, ayrıca, Ortanın Solu Ekibi'nin daha ilimli bir politika izlemesi tavsiyesinde bulundu. Parti Meclisi toplantılarında, üyeler, "Düzenli değiştireceğiz" sözünün teşkilatta tepki yarattığını ileri sürerek "Düzenin aksayan taraflarını düzelticeğiz" sloganının kullanılmasını istediler. Buna göre, CHP bundan böyle düzeni değiştirmek iddiasından vazgeçerek statikoyu savunacaktır. Böylece CHP sola ağızta tâvîz vermektedir.

Hangi huzur?

■ AP Genel Başkanı Demirel, parti Temsilciler Meclisi'nde yaptığı konuşmada "Fisiltı Gazetesi faaliyetine devam etmektedir. Ama ben açıkça ve katiyetle ifade ediyorum ki, bundan vazgeçilsin ve herkes ne biliyorsa açıkça, mertçe, erkekçe söyleşin" dedi. Muhaliflerine mertlik ve erkeklik dersi vermeğe kalkışan Demirel'in herkesten önce kendisini "mertçe, erkekçe konuşması" gerekmektedir. TİP binalarının basıldığı, sokaklarda adam dövereş sosyalistlere saldırtıldığı, gazetecilerin dağa kaldırıldığı bir devrin bir numarası sorumlusunun "Koalisyon devrimizle beraber 27 aydır iktidardayız. 27 ay içinde parti binası, gazete idarehanesi taşlatmadık. Sokaklara adam dökmedik. Zor kulaamadık. Hakkı ve hukuku tesis ettik" diyebilmesi, herhalde mertçe ve erkekçe bir konuşma değildir.

Sendikacı dövündü

■ Ankara temizlik işçileri grevinde işçiler polis arasında çatışmalar oldu ve Türkiye İş Sendikası Başkanı Cemal Akın copla dövildi. Grevi kırmaya teşebbüslerine işçilerin direnmesi üzerine patlak veren olaylarda 20 kadar işçi ile 3 sendikacı nezarete alındı.

DOĞAN ÖZGÜDEN

KAYBEDEN KAZANIYOR!

BÜTÜN İnsanlığı bir dünya savaşının esigine kadar sürükleyen Ortadoğu olaylarının üzerindeki sis perdesi henüz tam anlamıyla kalkmış değildir. Kesinlikle bilinen bir şey varsa, o da, Amerika ve İngiltere'nin desteğiyle harekete geçen İsrail'in İç "arap ülkesinin topraklarını işgal ederek onbinlerce insanın hayatı bahisinde bir zafer kazanmış olmasıdır. Sovyetler Birliği ve müttifleri ulimatomu üzerine İsrail de ateş kestikten sonra, İsrail - Arap ihtilafı, diplomatik görüşmelerde ele alınacak ve Ortadoğu'da barış yeniden kurmak için çəzilimyolları aranacaktır. Görünüşe göre, Sina Yarımadası'nı, Kudüs'ü ve Suriye'nin güneyinde Şam'a kadar olan bölgeyi İlli işgal altında bulunduran İsrail bu diplomatik pazarlıklara avantaj olarak katılacak ve askeri zaferini meyvelerini toplamak isteyecektir. Ne var ki, bu görüşmeler neticesinde elde edeceğİ kazançlar ne olursa olsun, İsrail'in meşru savunma sınırlarını aşarak emperyalist nitelikte bir askeri harekata girişmesi, kazandığı zaferi lekelemiş ve onu tam anlamıyla bir "tehlikeli zafer" haline getirmiştir.

ORTO DOĞU'yu bîyle bir huzursuzluk ortamına sürükleyen asıl sebep nedir? İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana sürüp gelen İsrail - Arap çekişmesi görünür sebep olmakla beraber, asıl sebep başkadır. Olayların gerisinde Anglo-Amerikan emperyalizminin oyuncuları vardır. Ortadoğu'da Amerikan ve İngiliz çatıları savunmak uğruna iki silinen masum insanları savaş ehenemine sürüklendi, uluslararası piyon olarak birbirine kırdırmıştır. Emperyalizmin amacı açık seçik ortadadır: İsrail ile Arapları bir silahlı çatışmaya sürüklemek, İsrail kuvvetlerini destekleyerek Arapları kesin bir yenilgiye ugratmak suretiyle devrimci ve anti-emperyalist arap liderlerinin prestijini sıfıra indirmek, böylece Ortadoğu'da kapitalizmin çatılarını uygun bir "status quo" kurmak. Olayların gelişimi Anglo-Amerikan emperyalizminin bu planını doğrulamıştır. Planın ilk iki sahnesi bugün için gerçekleşmiş, yani İsrail ile Araplar bir silahlı çatışmaya sürüklendi, Araplar kesin bir yenilgiye uğramıştır. Emperyalizm acaba bu planın üçüncü safhasını gerçekleştirebilecek midir? Yani anti-emperyalist arap liderlerinin presijinin sarsılmasıdan yararlanarak Misir, Suriye ve Irak'taki sol eğilimli rejimleri devirebilecek midir?

ORTADOĞU'da bundan sonraki gelişmeler ne olacaktır? Yukarıda da belirttiğim gibi, İsrail kazandığı askeri zaferde rağmen kendisi kendini can düşmanlarıyla çevrili olarak huzursuz bir ortamda yaşamağa mahkûm etmiştir. Araplar ise, yenilgisini de verdiği hırsla Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne saldırının bütün kalıntılarını ortadan kaldırmak için yine de mücadeleye hazırlanmaktadır. İhtimaller ne olursa olsun Arap uluslarının kuvvetleri, İsrail'in kuvvetlerinden daha çok ve daha büyüğütür. Başarılıklarından gereklidirler alabildikleri takdirde Arapların bu polansiyel kuvvetleri harekete geçirerek üstünlik sağlamaları isten bile değildir. En önemli mesele ise, Nâşî'nin belirttiği gibi, Arap ulusunun çatılarını Arapların hizmetine sunacak şekilde yeniden gözden geçirmek ve Arap ulusunun birleşmesini sağlamaktır. Bu ise, anti-emperyalist mücadeleyi sosyalist mücadele ile birlikte yürütmek suretiyle mümkün olacaktır. Anglo-Amerikan emperyalizmiaları oyunu ortaya çıkıktan sonra bütün Arap ulusları anti-emperyalist ve sosyalist mücadeleye daha inançlı olarak katılacaklardır. Emperyalizmin kısa vadeli başarılarına rağmen, tarihi gelişim de bu mücadeleden yaradır. Liderler değişse bile, bir aydınlar zümresini aşarak halka mal olan bu mücadele ergez muzaffer olacaktır.

Tehlikeli zafer ve AP'nin çıkmazı

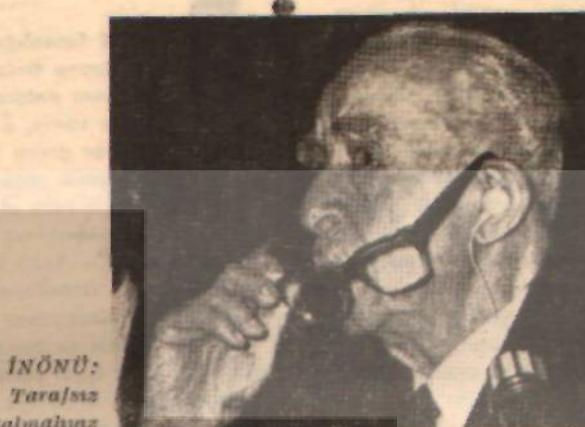
■ Son Ortadoğu buhranı, din istismarı yapan AP iktidarıının Amerika'nın dümensiyundan kurtulamayacağını ve başından beri İsrail'i desteklediğini ortaya koydu. •

CUMHURİYET Senatosunda geçen sah günü, tabii senatörlerden Ahmet Yıldız Ortadoğu'daki tehlikeli savaşa değinen bir konuşma yaparak Dışişleri Bakanı'ndan sordu:

— Türkiye'deki Amerikan işlerinin, bir müdahale içi kullanılamayacağlı dost ve müttifimiz Amerika'ya bildirilmeli midir?

Dışişleri Bakanlığı görevinde bulunduğu sürenin içinde birini yurt dışı gezilerde geçiren İhsan Sabri Çağlayangil yerinden doğruldu, düğmelerini ilikledi ve ilk adımı kürsiye doğru attı. Ardından, Başbakan Demirel "İhsan Bey" dedi. Durdu soldan geriye döndü. Bir seyler konuşularlar ve sonra Çağlayangil kürsiye çıktı... Ahmet Yıldız konuşurken "Arap Harfleri" ile not alan ve bu arada kafasında yapacağı konuşmayı hazırlayan Çağlayangil, belki başarılı olaştı. Fakat, son anda Demirel'in söylediğeri kafasını karma karışık ediverdi.

"Hükümet programı" dedi, "Ne demek Milli Politika" dedi,

İNÖNÜ:
Tarafsız
kalmayız

İnde Türkiye'nin rızasını almak şarttır..."

Dışişleri Bakanlığı'ndaki hayatının içinde biri yurt dışında geçen Çağlayangil unutuyordu: Lübnan Krizinde, U-2 ve Karadeniz'e düşen Amerikan uçağı olaylarında Türkiye, bir çok seyi yabancı haber ajanslarından öğrenmişti... Aslında Demirel iktidarı neyi istediğini değil, neyi istemediğini bilmiyordu...

■ "Üç kâğıtçılık" diye adlandırılan AP diplomasisinin iflası...

5 Haziran Pazartesi günü Ortadoğu'da politikacılar susup askerler konuşmaya başladığında, yuvarık iktidardan sıvı sözler beklemek gereksizdi... Aslında, günlerdir hüküm süren buhran sırasında Türk Hükümetinin tutumu sisler içindeydi... Dışişleri Bakanlığı hafif yolu Arapları destekleyip açıklamalar yaparken, Kahire Büyükelçişi Semih Günver Nâşır'a teminat vermişti. Halk arasında "üç kâğıtçılık" olarak adlandırılan bu tip diplomasiının kısa zamanda iflas edeceğini belliymi. Fakat, nedense görünen köye kolivuz almayı şad etten iktidar, bir yanda Amerika, bir yanda Müslüman Araplar, bir yanda Sovyetler Birliği çıkmazı içinde çok yanlı oynamayı seçmişti... Aşağıda Arapları desteklemekle Amerika'yı memnun ettiğini, müslümları destekler gibi görünüp Nâşır'ı ve Sovyetler Birliği de kazandığını sanıyordu.

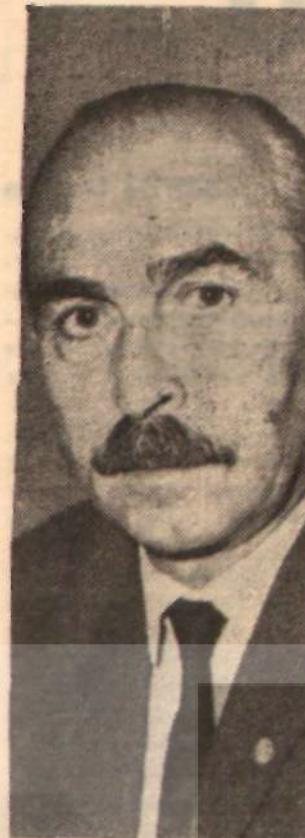

ÇAĞLAYANGİL
(Ne demek milli politika?)

"Hükümet programı, meclislerden geçti mi? Geçti, yani yüce meclis kabul etti mi" dedi, "Öyleyse, Adalet Partisi iktidarı programındaki dış politika milli politika olmustur" dedi...

Çağlayangil, Ahmet Yıldız'ın sorusunu da cevaplandırdı:

— "Amerikan tesislerinin bir müdahale için kullanılması ha-

AYBAR
(Emperyalizme karşı)

asağıya birer kova su boca etseydi, çok daha iyi yapardı... Çünkü, Ortadoğu'da savaşın başladığı yolunda haberler Türkiye'ye ulaştığında, yurttaşlar kendileri çaplarında bir takım tedbirler almışlardı. Önce, bakkallarda makarna ve un satışları artmıştı. Sonra, sıra benzin ve gaza gelmişti... Yurttaş kendi çapında tedbirini alırken, ülkenin başbakanı akineye politika yapıp tedbir almak için ille de silahlı bir çatışmanın içinde bulunulması gerektiğini söylüyordu... Demirel, bunları söylemenin herhalde Akdeniz'e Sovyet Gemilerinin turistik gezi için çıktığını, 6 Nisan Filo'nun Girit açıklarında şenlik olsun diye hakiki mermilerle tatbikat yaptığı sanıyor olmayıydı...

Oysa, İzmir'in Çığlığı, Adana'nın İncirlik'te Amerikan uçak-

ları iniyor kalkıyor, iniyor kalkıyor...

Türkiye'yi savaşa sürüklendirmek tehlikesiyle karşı karşıya getiren bu durum üzerine mualefetçileri, Amerikan işlerinin kullanımını ihtimaline karşı iktidarı uyararak tam bir tarafsızlık politikası güdülmeyini istiyorlardı. TIP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Türkiye'deki Amerikan işlerinin NATO dışındaki bir olay için kullanılmaması için olumlu bir fiili durum yaratılması, bunun için de Amerika'ya nota verilmesi gerektiğini söylüyor, CHP Lideri İnönü ise, "Ortadoğu'da barış isteyen Türkiye, şimdiki ravaaz durumunda bölge barışında en iyi hizmeti tam bir tarafsızlık muhafaza etmeye yapabilir" diyordu...

Persembe günü Millet Meclis-

AMERİKAN ASKERİ
(Emperyalizmin jandarması)

si'nde konuşan Çağlayangil, Ortadoğu buhranının ortaya çıkardığı bir takım problemler karısında Türkiye'nin durumu hakkında bilgi vereceğine demagoji yapmayı uygun buldu. Dışişleri Bakanlığı'nda bulunduğu sürenin içinde ikitini yurt dışı gezilerinde geçiren ve adı "Turist Sabri"ye çıkan Çağlayangil'in demagojisi de gerçeği değiştiremedi... Değişmeyen gerçek, Türkiye istese de istemesede, imza koymduğu anıtlar yolu ile patlayacak herhangi bir savaşa Amerika'nın sahne katılmak zorunda kalacaktı. Gerçi, Ortadoğu'daki yıldırım harbi Amerika'nın müdahalesini gerektirmemişti ama işler konusunda açılan tartışma, Türkiye'deki Amerikan işler üzerinde Türkiye'nin hiçbir kontrol hakkı olmadığını açıklığa kavuşturmuştu.

■ Ateş - kes sonrası müzakerelerinde Türkiye'nin tutumu ne olacaktır?

Her silahlı çatışmadan sonra başlayan ve kestirilmesi mümkün olmayan tarihlere kadar süren diplomatik görüşmelere, Or-

SERDENGECİ VE DOKUZUNCU PARTİ

Parlementodaki ümmetçilerin yeni bir parti kuracıklarına dair verdigimiz haber «kravatsız milletvekili» Osman Yüksel Serdengeçti tarafından doğrulandı.

Serdengeçti ilk önce, «Ant Bergisi'ne göre güya bir parti kuruyormusuz. Gülek'e çengel atmus... Suna buna takacak cengelimiz, kancamız yok. Gülek boğazı gibi her vantaşa yol veren bu tebessüm el sıkma kran ile hiçbir ılgımız yok» diyor.

Daha sonra Yeni İstanbul Gazetesi'nde «Yeni bir partile doğrusu başlığı ile yazdıgı yazida da kurulması muhtemel parti hakkında şu bilgileri verdi:

«Müslüman Türk Milletine müjdeles olsun!... Yeni bir parti doğuyor!...

Kökten sürme, içten gelme bir parti. Yalancılar, talancılar,

yahyanlar, eğilenlerin, büklülerin, kırılanların parti değil.

İçten gelme, kökten sürme... Köküne, tarihine, dinine, imanına bağlı insanların parti...

Bu parti müslüman Türk Milletinin parti olacak! Bu partiyi kuruyorlar, bu partile girenlere Allah'ın iradesinden başka, onun üstünde bir irade ve idare tamamayacak. Edirne'den — Kars'a kadar bütün toprakları üzerinde yeniyeli boy atacak...

Serdengeçti, yine aynı gazete yazdıgı bir başka yazida da kurulması muhtemel parti hakkında şu bilgileri verdi:

«Partinin ismi ne olacak? Hem kat'ı olarak tesbit edilemedi. Millî Hareket Partisi olsun diyenler var. Doğruyu! Partisi olsun diyenler var. Demokrat Partisi olsun diyenler var. Is-

lam... İslâm kelimesini koyamayız. Anamız, anayasamız, buna müsaade etmiyor.

İşaretimiz ne olacak? O da tesbit ediliyor. Çok güzel ve ezaip bir şey olacak. Öyle hayvan filan değil. Hayvanlarla bizim ismiz yok.

Kaç meh'mumuz olacak? O da belli değil. Biz 25-35 arasında tah ediyoruz, şimdilik. Politika hayatı bu, İnsan kayverir. Sonra öyleleri var ki, merdivenin dibinde başka düşündür, ortasında başka... Başında başka... Herkes «Eyvallah» der. İşte böyle insanlardan hayır gelmez. Esasen böylelerini almayıcağız. Biz «hayırıslarsa, hayır işleyenleri» alacağız.

Yeni kurulmakta olan parti, bu milli cephenin genel karargâhi olacakır. Milletini, memleketini sevenler bu cepheye, Mil-

ANT için yeni bir soruşturma

Istanbul Cumhuriyet Savcılığı, geçen hafta ANT hakkında yeni bir soruşturma açmıştır.

ANT'in 16. sayısında yayınlanan «Bu Terör Ergeç Sizi Kahredicektir» başlıklı yazısından dolayı hakkında Tedbirler Kanunu'na göre soruşturma açılan dergimiz sahibi ve yazı işleri müdürü Doğan Özgürden geçen sab günü Savcılık'a çağrıldılarak ifadesi alınmıştır. Özgürden'in bu yazda AP'lileri tümüyle «kanunsuzlar ve zorbalar kadrosu olarak nitelendiği ve Tedbirler Kanunu'nu ihlal ettiği iddia olunmaktadır.

tadoğu'da ateg kesilmesinden sonra bir yenisi daha eklenmiş bulunmaktadır. Ankara'ya gelen ve pergembə gönüllü Genelkurmay Başkanlığı'nda Sunay'ın da katıldığı bir toplantıda ele alınan haberlere göre, İsrail ıssız ettiği toprakları bazı şartlarla bırakmaya razı olacaktır, şartlar sırasıyla şunlardır:

1 — Kudüs'ün İsrail'e bırakılması ya da dünya ülkelerinin garanti edeceğine bir statüye bağlanması...

2 — Akabe Körfezi'nden geçiş teminat altına alınması,

3 — Sınır boyunda yapılması gereklili düzeltmelerin sağlanması...

İsrail'in bu istekleri karşılık-

mış olsa bile, yine de içe yatan arzular giderilmis olmayacağıdır. Çünkü, bir süre sonra Ortadoğu'da yeni çatışmalar patlak verecektir.

Nitekim, ateşkes emrine rağmen İsrail Suriye'ye saldırmasını devam ettirmiş, bunun üzerine Sovyetler Birliği ile diğer komünist ülkeler yapıkları zırve toplantı sonunda İsrail'e müsterek bir ultimatom vererek saldırılara devam ettikleri takdirde müdahalede bulunacağlarını bildirmiştir ve askerlerini 1949 mütareke hattı gerisine çekmesini istemelerdir.

Krizin başlangıcında yapılan üzeri kapalı açıklamalar ve iktidar gazetelerinin yayımı, Türk Hükümeti'nin Arapların yanında olduğu kanısını uyandırma amacıyla güdüyordu. Bunda da başarı sağlanamadı denilemez. Fakat, Ortadoğu'daki yıldırım savaşının İsrail lehine sonuçlanması ile görülen belirtiler, aslında iktidarnın başından beri İsrail'den yana olduğunu göstermektedir.

Araplar yenik düşmüştür. Fakat, Arapların yenik düşmesi demek, "Türkiye'nin İsrail yanında yer almazı gereklidir" demek değildir. Bu gerçeği görmemeslikten gelerek gene kurar görüp olmakta direnen iktidar, Türkiye'nin zararına çalışığının farkında değildir. Unutulan nokta, savaş sonucuna rağmen Birleşmiş Milletler'de Arap ülkelere oy sayısının 14 olduğunu. İsrail'in hiçbir zaman Türkiye'ye lehine işlemeyen oyu dün de birdi, yarın da bir olacaktır.

Ortadoğu savaşının sonucuna göre yenik düşen Arap ülkeleri simdi Batılı ülkeler tarafından müzakere masasına yatırılacak ve böylece yeni emperyalist düzenlerin ince hesapları uygulanacaktır. Arap ülkeleri müzakere masasına yatırıldıktan sonra Türkiye'nin İsrail, Amerika ve İngiltere'den yana olması sürpriz sayılmamaktadır. Çünkü, bu Vietnam'da da, Cezayir'de de böyle olmuştur.

Ne var ki, Araplar bugün yenilmiş olsalar da, Nâzir politika sahnesinden çekilse de, Ortadoğu'da sosyalist hareketin gerileyeceğini, Arap halklarının uyanışının duracağını sananlar, alandıklarını görmekte gecikmeyeceklerdir. Aksine, bu yenilikçi eziyetli halkların uyanışını hızlandıracaktır.

Mesele, bu uyanışa, Türkiye'nin aysık uydurup uyduramayaceği meselesidir.

Aybar'ın dediği gibi, "Hükümetin soruya açıkça cevap vermelidir: Ortadoğu buhranında Amerikan - İngiliz emperyalistlerinden yana midir? Araplar dan yana midir?

Böylece bayımsız da politika meselesi genel kârgımda çözülmeliyor. Kıbrıs Meselesi içinde sıklıkla da Ortadoğu buhranındaki sıklıkla da bağımsız bir millî politika izleyememişti ileri getiriyor. Bir milletin da politikası kısa vadeli görüşlerle günlük meselelere göre ayarlanamaz. Da politikamızın temel stratejisi dünyamızın nereye gitceği ve

O. YÜKSEL SERDENGEÇTİ

II Hareket cephesine buyursun! Bu daveti bütün müslümanlar birbirine duyursun.

Prof. Osman Turan ile beraber hareket ettilerini bilinen Serdengeçti'nin açıklamalarına göre yeni parti tamamen din esası üzerine kurulacak, kuruçular arasında eski Diyanet İşleri Baykanı İbrahim Elnas da bulunacaktır.

DYNAMIA

Demirel'in P.T.T.'si bu işte

Cetin Altan

L.K önce P.T.T.'nin söyleşisine teşekkür etmekle başlıyacağım yaziya...

Pek Sayın P.T.T. yüzünden cumartesi günü saat 19'da Ant'ın yazısı için yeniden makinenin başına oturmak zorunda kaldım.

Oya 8 Ağustos perşembe günü Ant'ın yazısı saat 14.30'da uçak-ekspres olarak B.M.M. postahanesinden atılmış.

Yaz gitmemiy.

İlk olay da değil bu...

Bundan bir süre önce yine ekspres olarak attığım bir öncü mektup da ancak üç gün sonra vardı İstanbul'a...

Normal uçak postası İstanbul'a 60 kuruştur.. Uçak-ekspres ise 180 kuruş.. İki arasında fark olmadığına hatta ekspresler hiç gitmediğine göre demek ki P.T.T. bilerek veya ölmüş olarak vatandaşını hafiften çarpiyor...

Yahu insaf...

Kanada firması ihalesi yetmedi mi? Hanni gözünüze diziñize dursun diyeceğim geliyor. Allah ne verdilise 600 milyonluk ihaleyi, kablo farkındı değil, diye yüzde elli bir hissesine sahip olarak kuracağı tesislerin idare Meclisi üyeliği ile murakûphâgne getirildi...

Satin Alma Komisyonundan üç ahabap, ihaleyi verdikleri Kanada firmasının yüzde elli bir hissesine sahip olarak kuracağı tesislerin idare Meclisi üyeliği ile murakûphâgne getirildi...

Hepsı iyi, hepsi fevkâlâde ya... Vatandaştan ne istiyorsunuz?

60 kuruş yerine 180 kuruş alıp mektupları da lüle geciktirmek veya arada kaynatmak karşılığında da bilmemiziz avantajlar mı var, anlıyamıyoruz.

P.T.T.'nın pek sayı ve sevimli yöneticileri hatırlıma oturduk bir yazı daha yazıyoruz.

Oya o yöneticiler kimseyin hatırlı işe küçük parmaklarının tırnakını kesmezler..

Böyle başa böyle traş, böyle iktidara böyle P.T.T. Ne var ki, iktidarı da başsaçsız olduğu için traş da bu kadar oluyor.

Hij kimse P.T.T.'nın ne fakturaların, ne telgraf, ne de mektup ulaşırıctığını ihmâl etmemeliidir..

İhmâl ederse en olsaklı anda eli böğrende kalır..

Bu ne biçim P.T.T. diye düşünüyorum..

Böyle bir P.T.T. işte...

Bu yazı yerine ashnda Orta Doğu'ya alt başka bir yazınızı yayımlanacaktır.. Ama Türkiye'de ve Demirel namında bir eski müteahidin yönetime yaşıyoruz.

Mecils postahanesinde attığınız Uçak Ekspres mektup bile yerine varmuyor.

Böyle bir ülkede dış dünyadan söz açağında da ne olacak.. Kim kimse tutumum.. Bir mektubun bile yerine varmadığı bir ülkede ne dış politika olur, ne iç politika..

Olsa olsa sadece avanta, talan, yutturma, yalan ve palavra olur..

Onlar da zaten alabildiğine mevcut.

Rica edelim P.T.T. yöneticilerinden da bir P.T.T. binalarının üzerine söyle bir yafta assılar:

Bu müesseseye vatandaşlara hizmet için değil, 600 milyonluk ihalelerde işi bilgilene getirmek içindir..

MALİYE

■ Amerikalılar da bire beş veren tasarruf bonusu ticaretine başladılar

FİKARA Türkiye'nin sahne Büyük Millet Meclisi binasının sahne salonlarına serpiştirilen sahne koltuklara kayıtlı iki parlamento üyesi konuşuyorlardı:

— Digelim ki yüzde otuzdan topladık. Ya bir kannuls kaldırırsa bizim paralar ne olacak?

— Bir kere kaldırılaçığını akıldan çıkar. Çünkü, bu çatının altında bulunanların bir kısmı bu işten anlıyor. Sonra sen faiz nedir, faiz hesapları nedir, bilir misin?

— Bir parça anlırmı. — Peki öyleyse al bakalım eline kalemi kâğıdı.

Bir süre hesaplar yaptılar ve tekrar konuşmaya başladilar;

— Gördün mü? Kaldırsalar bilen bonolardan alacağın faiz ana parayı kurtarıyor. Sonra bu zarar getirecek bir iş olsa, tasarruf bonoları alıcı bulabilir mi?

— Yirmi bin liralık bono alısam iyi para bırakır mı?

— Çocuk çocuk konuşma, yirmi bin liran en azından seksen bin lira olur.

O sırada, üçüncü koltuga bir konuk gelmiş ve susmuşlardı. Yeni gelen sordu:

— Ne hesabı yapıyorsunuz yahu?

— Tasarruf bonusu...

— Size bir şey soracağım, sahi mi scaba? Yahu Amerikalılar da tasarruf bonusu topluyormus...

— Ben de duydum. Toplarsa ne olur? Küçük memur, yâbâinda aldığı bonoyu götürüp yüzde 30'dan istihâclara kırdırıyor. İstihâclar, götürüp yüzde

4-5 kâr ile bir başkasına veriyorlar. Onlar da esas sermaye sahibine götürüyor olmalılar.

— Sahi be, eğer elinde adamlı yüz milyon lirası olsa, bir devrede yarım milyar sahibi olur gider.. Amerikalı aklı a-

dam, yok otel, yok fabrika yapacağına, getireceği sermayeyi bu işe yatırır. Tehlikesi yok, sonra kaldırsı bile, ana parayı fazla toplar...

— Yasak değil mi Amerikalılar tasarruf bonoları toplaması...

— Kanunda böyle bir hüküm yok.

— Tutturdun kalkacak da kalkacak.. Nasıl kalkacak? Zaten bütçe açık, bir de bonolardan gelecek gâzi nereden kapatacak bizimkiler.. O kanun tasarısı da zor geçer gibime gelir bu meclislerden..

SORULARIMIZ

ILHAN SELÇUK — PERTEV N. BORATAV
TAHIR ALANGU — CAHİT TANYOL
HAYDAR KAZGAN — SÜLEYMAN ÜSTÜN
KEMAL SÜLKÜR — FAKİR BAYKURT
CETİN ÖZEK — İBRAHİM TÜRK

● HAZIRLAYAN: TURAN YÜKSEL
● TÖS YAYINLARI — İSTANBUL

(Ant Der: 225)

ALİ NAILİ ERDEM
(Binbir derde deva!)

Almanya'daki işçiler nasıl avutuluyor?

■ Yurt dışındaki işçilerin dertlerine deva olmak üzere Çalışma Bakanı tarafından hazırlanan broşürde işçilerimizle adeta alay edilmektedir.

NURETTİN TEKİNDOR
(Almanya'dan yazıyor)

VEDAT ALİ ÖZKAN
(Jet bakanın vaadleri)

ALMANYA'daki işçiler hafif talarдан beri harı harı bir kitap aramaktadır. Kitabın kapısında «Yurt dışındaki Türk İşçileri ile ilgili sorunlar ve çözümleri» yazılıdır. Kapakta ilk sayfa arasında ilüströrmiş bir dekar vardır: «Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'in saygı ve sevgileriyle...»

Kitap İş ve İçi Bulma Kurumu'nun 33 numaralı yayınıdır ve 1967 yılında Ankara'da basılmıştır.

Başbakanın Almanya gezisi sırasında işçilerin yönettiği her sorunun karşısına Erdem bu kitabı çıkartmıştır:

— Okuyun kardeşim, hepsi var.

— Kitapta bu soru gayet açık olarak belirtilmiştir. Devlet sizin için bir kitap bastırmış. Bir kitap öyle kolay basılmaz. Ama biz bastırmaya muvaffak olduk. Okuyun, göreceksiniz, hepsi var.

İşte bu yüzden işçiler bu kitabın peşine düşmüştür. Fakat koydansa bul... Almanya kazan, biz keşke; nihayet teşrifen bir nüshası geçti elimize.

Kitabın önsözü bir yutturmaca şaheseridir. Örneğin önsözün ikinci paragrafında söyle denilmektedir: «Cumhuriyet hükümetleri, her gün artan bir ilgiyle bu sorunları ele alıp çözünlere önemli bir görev bildiler. Amaç sizlerin yurt dışında, kendi yurdunuzda kadar mutlu ve güclü olmanızdır.» Bu önsöz, yurtlarında ne dereceye kadar mutlu ve güclü oldukları, buralara yüzbinlercesinin aksın etmesinden belli olan insanlara hitaben yazılmıştır. Buradakilerin en az beş misli mutlu ve güclü bir işsizler ordusu da sıra beklemektedir.

Onsöz bir banka reklamı gibi bitiyordu:

«Bu broşürü okuyunuz. Arkadaşlarınızın da okutunuz. Devlet imkânlarını siz yabancı diyalardaki yurttaşlarınız için de kullanılmakta olduğuna güveniniz.»

Sayfa adedi Başbakanın seyahatine katılan zevatın sayısı kadar bile olmayan kitap, sadece tek yüzü kulamış 15 sayfadan ibarettir. İşte kitabındaki dertler ve çözümlerden bazı örnekler:

S — Hastanelerde tercüman lazımdır.

Ç — Devletten yardım gören derneklerce mahallinde hali gelmektedir.

S — Türk Danış büroları cogaltulsın.

Ç — Arbeitwohlfahrt'ın imkânlarına bağlı...

S — Gümrukler hakkında kesin bilgi verilmesi.

Ç — Çok yönlü ve değişik nitelikte olan mevzuatın bir araya toplanması imkânsız.

S — Bir işçi kılavuzu bastırılsın.

Ç — Bütçe Kanunu'nun (R) formülü müsaade etmiyor.

S — Sanat ve fikir yayınları.

Ç — Ödenek durumu el vermiyor.

S — Kötü yola sapanlar uyarulsın.

Ç — Bakanlığım bu konuda özel bir faaliyet imkânı yok.

Ç — Harfiye gösterilen ve çözülmeye olduğu iddia edilen diğer cevaplar ise sadece talimatnamelerin izahıdır. Bu işi Türkçe yayın yapan Alman radyosu ve diğer bazı kurumlar yıllardan beri yapmaktadır. İşçiler hükümetten kendilerini bağla-

yan bu talimatnamelere karşı çözülmeyi beklemektedir. Demirel Hükümeti ise, bütün vatandaşları olduğu gibi, Almanya'daki işçilerimizi de avutmak yolunu tutmuştur ve bu yolla başarıya ulaşacağını sanmaktadır.

karşı olduklarını ve buna izin vermeyeceklerini açıklamıştır. Daha sonra Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu da aynı şekilde hastanelerin bakanlığa devrine karşı mücadele açtı.

Sağlık Bakanı Özkan, bütün hastanelerin bakanlığa bağlanmasını ve tek elden yönetilmesinin beş yıllık kalkınma planında öngördüldüğünü ve bunu mutlaka gerçekleştireceğini söylemektedir. İşçi teşekkülerini ise, bu yolda alınacak bir kararı kabul edemeyeceklerini ve her türlü imkânlarını kullanarak direnceklerini bildirmektedirler.

Planlı kalkınma düşüncesi savunulanın, ilk başta Sağlık Bakanı'na hak vermeleri mümkün değildir. Ne var ki, işçiler, bugün bittiği sakincalarına rağmen kendilerine asgari sağlık hizmeti sağlayan bu hastaneler bakanlığa devredildiği takdirde bu imkândan da yoksun kalacakları ve dünyanın sigorta parasını ödedikleri halde mağdur duruma düşeceklere görüşündedirler. Bakanlığa bağlı diğer hastanelerin durumu ve sosyalizasyon uygulamasında görülen aksaklılıklar, işçilerin bu görüşünü hakkı kılmaktadır.

Kalkınmada özel sektörde öncelik veren bir planın uygulanmasında, sağlık hizmetleri tek elden yönetilse dahi, halkın sağlığını tam anlamıyla korunması mümkün olamayacaktır. Sağlık hizmetlerinin bütünsel vatandaşlara eşit olarak ve tatmin edici şekilde ulaştırılması ancak bir sosyalist düzende mümkün olabilir. Özel sektörde bir plan döneminde, işçiler haklı olarak imtiyazlı durumlarını savunmakta direneceklerdir.

Planın Amir hükümlerine rağmen varlıklı sınıfların bir çok imtiyazlarını kaldırıramayan özel sektörde iktidar, işçilerin imtiyazlı durumunu ortadan kaldırımağa kalkışmakla bir gelişmeye sürüklenecektir. Sağlık Bakanı, Özkan, sigorta hastanelerini işçilerin elinden almadan önce, yandaki sünlarda bahsettiğimiz Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi'ndeki soygun düzenini ortadan kaldırımalıdır.

Soygun düzenini yeni Bakan da kaldıramadı...

Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi'nde sürüp giden soygun düzeni yenili Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan tarafından da ortadan kaldırılmışlığı için hastanenin 22 hekimini hastanedeki görevlerinden istifa ederek yabancı ülkelere gitmeyi kararlaştırmışlardır.

ANT'ın 19'uncu sayısında detaylı olarak açıkladığımız gibi, 1963 yılında açılan Yüksek İhtisas Hastanesi, İnönü'nün başbakanlığı sırasında imzalanan bir protokol ile ikiye bölünmüş, bir kısmı fakülteye, bir kısmı ise bakanlığa bağlanmıştır. Bundan sonra hastanede bir özel servis kurulmuş ve hasta vatandaşlar burada fahis tıretlerle tedavi altına alınarak tam mânasiyla bir soygun düzeni yürütülmeye başlamıştı. Bunun üzerine hastanenin üçüncü ve genç doktorları bu düzeni yürüten Başhekim Necip Damışoğlu - Dr. Zafer Paykoç ikilisine karşı mücadele açmış, bir kısmı hastaneden ayrılmak zorunda kalmıştı.

Bu arada Türkiye Hekimler ve Eczacılar Sendikası yöneticileri yeni Sağlık Bakanı Dr. Vedat Ali Özkan nezdinde teşekkürle gerek bu soygun düzenine son verilmesini istemişler, bakan da kendilerine «Bana bir hafta müsaade edin, her şeyi halledeceğim» demiştir.

Yüksek İhtisas Hastanesi'nde hastaları soymak üzere kurulan özel servisin kaldırılmış için verilen emrin üzerrinden bir hucuk ay, son vaadin üzerinden ise bir ay geçtiği halde aynı düzen daha hızlı ve daha yükseli olarak sürüp gitmektedir. Başlangıçta Damışoğlu - Paykoç ikilisine karşı olduğu bilinen yeni başkum da bilinmeyen nedenler yüzünden rıfat etmesi üzerine Yüksek İhtisas Hastanesi röntgen servisinden üç doktor, Kan Hastahlıkları Servisi Şefi Erdoğan Gökay ve opbir arkası, Beyin Cerrahisi Servisi'nden Prof. Zinnur Rollas, İki operatör, İki asabyeci, Kalb Hastalıkları Servisi'nden üç doktor, laboratuvarlardan üç doktor olmak üzere tam 22 kişi istifa ederek yabancı ülkelere gitmeyi kararlaştırmışlardır.

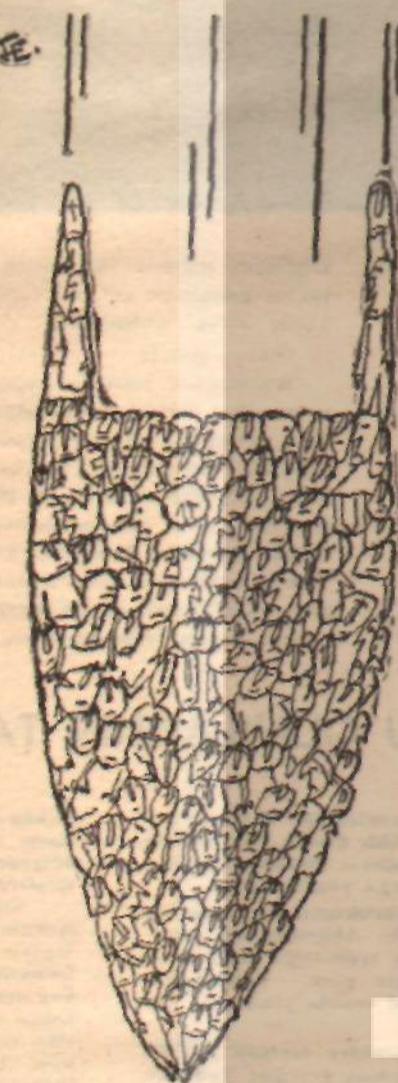
Damışoğlu - Paykoç ikilisi bu son mücadelede de galip gelmiştir.

Sorumlu kişilerin sorumluluklarını unutarak bu soygun düzenine göz yummaları yüzünden Türkiye'den ayrılaçak olan bu 22 doktorun hareketinin bir anlamlı olmak lâzımdır. Fakat, her alanda olduğu gibi, sağlık alanında da bu davranışın anlamını kavrayacak yönetici bulunmak oldukça güçtür Türkiye'de...

ORTA DOĞU VE BİZ

FETHİ NACI

Ferruh Doğan

T962 Külba buharından sonra Üçüncü Dünya Savaşına en çok yaklaşılığı günleri yagadık. Sovyetler Birliği'nin ortadoğudaki çatışmaya doğrudan doğruya karışmaya kararlı olması, Bogazlardan her gün geçen savaş gemileri, buna karşılık Birleşik Amerika'nın İsrail'den yana olduğu, herkesin korkulu günler yaşıyor. Güvenlik Konseyi'nin aldığı «Ateş kese» kararı, şimdilik, iki devin bir Üçüncü Dünya Savasının patlamasına karşı olduğunu göstererek bütün dünyaya ratar bir nefes aldırmıştır.

İsrail - Arap çatışması üzerinde serinkanlılıkla düşünmek gereklidir. İstediği kadar emperyalizmin hizmetinde olsun, İsrail devleti diye bir varlık vardır; bu gerçeği tanımamak, İsrail'in haritadan silinmesini istemek, ancak duygusal bir Arap görüştür olabilir. Ne var ki İsrail'in de birtakım gerçekleri gözden uzak tutmaması zorunludur. İsrail halkının gerçek çıkarları, bugünkü politikanın tam tersi bir politika izlenmesini gerektirir: Batı emperyalizmiyle birlikte Arap halkına karşı çıkmak değil, Arap halkıyla birlikte batı emperyalizmine karşı çıkmak! İsrail - Arap çatışmasının ortasında kaldırıacak temel gözümüz, İsrail'in, ikinci hukukta pek akla yakın gelmez gibi görünen, böyle bir politikayı izleyebilmesine bağlıdır. Bunun ilk şartı da İsrail'in, İsrail'de yaşayan Arapların (nüfusun yüzde 12'si) millî haklarını tanımaları; Birleşmiş Milletler Teşkilatı kararlarına uygun olarak, Arap mültecilerine memleketlerine dönmüş hakkı tanımı ve adil bir tazminat ödemesidir. Arap devletlerinin İsrail'i ve İsrail'in millî haklarını tanımı aneak bu yoldan mümkün olacaktır. Son savaşın getirdiği yeni güçlükleri de ayrıca düşünmek gereklidir.

ARAP - İSRAIL savaşı, Türk halkına bütün dünyaya halklarından daha korkulu günler yaşılmıştır. Savaşan ülkelerden bazıları hukut komşusudur. Ve asıl önemlis, savaşa karışıp karışmamak konusunda irademiz dışında rol oynayan unsurların ağır basmasıdır. Sözde yalnız NATO'ya karşı görevlerimiz vardır, orta doğudaki karışıklık ise NATO'yu ilgilendirmez; püskü Türkiye'deki yabancı askeri üsler, böylesine soyut hukuk mantıklarının dışında bir duruma itmiştir bizi. Bunun içindir ki TİP liderinin basın toplantılarında söyledikleri, gerçek millî çıkarlarla uygun kaygıları dile getirmektedir: «Dışişleri Bakanımı üslerin bu savaşta kullanılmayacağı hakkındaki sözleri asla tatmin edici değildir. Bu üslerin Arap - İsrail savasında Amerika tarafından kullanılmaması için hükümetin ne gibi diplomatik müracaatlarda bulunduğu ve kendi gücünde dayanarak ne gibi askeri ve fili tedbirler alındıktan sonra mutlaka açıklanmalıdır.»

Arap - İsrail savaşı, Türkiye'nin NATO üyesi olgunun, Türkiye'de yabancı askeri üsler kurulmasına rıza gösterisin, Türkiye'nin gerçek millî çıkarlarına ne kadar aykırı olduğunu Türk halkına bir kere daha göstermiştir. Türkiye'de yabancı askeri üsler bulunukça Türk halkının rahat uymasına imkân yoktur,

ARAP - İSRAIL savaşı, bu arada, mukaddesat saticularını hayli güç ve komik duruma düşürmüştür. Her gün dinden, müslümanlıktan söz edenler, Amerika Araplara karşı Yahudilerin yanında yer almış, ne söyleyeceklerini, neyi savunacaklarını şaşırılmışlardır. Milliyetçiliği mevcut sosyal sınıfları inkâr etmek için kullanan saçıclar, yabancı sermaye doyasıyla, bağımsızlık doyasıyla milliyetçilik yeni bir öz kazanımcı nasıl milliyetçilik bayrağını ellerinden bırakmışlardır, şimdi de, kitleleri aldatmak ve sömürül düzenini sürdürmek için kullandıkları mukaddesatlığı —hiç olmazsa bir süre için— bir yana bırakmak zorunda kalmışlardır. Bu, emperyalizmin dümene suyunda gitmenin, kişiksizliğin kaçınılmaz sonucudur.

ARAP - İSRAIL çatışmasının ortaya çıkardığı bir gerçek de Türk dış politikasının Üçüncü Dünya ülkelerine yaklaşmak için harcar göründüğü çabaların ne kadar temelsiz, ne kadar suni, ne kadar emsalsizde bağlı olduğunu göstermektedir.

ORTADOĞU olaylarının Türkiye'ye bir etkisi de bütün yurttaşların ilgilennesi gereken İkinci Bey Yılık Plan görgümlerinin gazetelerin ancak yedinci sayfalarında yer bulabilemesine yol açmasıdır. Birinci Plan Anayasası'nın 41. maddesinin gereklerine uygun değildi, İkinci Plan da öyledir. Birinci Plan, devlet işletmelerinde reform yapılmadan, toprak reformuna gitirmeden, vergi reformunu gerçekleştirmeden beş yıl doldurmuştu, İkinci Plan da hiç bir temel yapı改革unu getirmemektedir. Üstelik, devlet eliyle özel sektörde 3 milyarlık kredi sağlanarak, karma ekonomi ilkesi kapitalizm lehine eğinenmek istenmektedir. Özel sektör eliyle kalkınmayı öngören planın, Anaya'daki *yatırımları toplum yararının* gerçekleştirdiği önceliklerin önemlilikini nasıl yerine getireceği merak konusudur. Hem özel sektörde bel bağlayan bir plan yapacağımız, hem de özel sektör için sadece *çevre göstergeleri* olacağımızı! Özel sektörün yaptığı yatırımların 1963 yılında yüzde 43,2'si konutlara giderken, bu oranın 1963'te yüzde 46'ya yükseldiğini, buna karşılık imalat sanayi yatırımları oranında azalma olduğunu hatırlamak, özel sektör eliyle kalkınmaya bel bağlamamanı sonucları hakkında şimdiden bir fikir verebilir. Öndümlüdeki beş yıl, Türkiye gibi az gelişmiş bir memlekette temel yapı reformlarına gitmeden, devlet eliyle kalkınmaya öncelik tanımından bir arpa boyu ilerlemeyen, dıgariya bağlı ve bağımlı olmaktan kurtulmanın imkansız olduğunu gösterecektir. Ekonomik bakımından dışarıya bağlı ve bağımlı olduğumuz müddetçe dış politikamızın hakim olan unsurların irademiz dışındaki unsurlar olacağının açık bir gerçekdir. Ortadoguda her buhar çıktıktan irademiz dışındaki unsurların bizi bir maceraya sürüklemeip sürüklemeyeceği kaygıdan kurtulmamız, temelde, gerçek kalkınma yolunuza bularak hariç emperyalizme el akmaktan kurtulmamızı sağlıdır.

Ortadoğu'da Savaş!

Ortadoğu ile ekonomik ve kültürel ilişkilerini geliştirmesine engel olmaya istemek. Karşılığında da, Sovyetler, Amerika'nın Ortadoğu politikasını sabotaj etmeye çalışırlı. Böylece, Ortadoğu'da bir "status quo" kurulmuş olacaktır.

Tanrı, Ortadoğu'daki Sovyet - Amerikan siyasi anlaşması, dünyannın diğer bölgelerinde de dengeleneciktir. Vietnam gibi tehlikeli bölgelerde, her iki tarafın şakalarını zedelemeyen "status quo" tarafları varılacaktır.

Ortadoğu'da yeni bir "status quo" kurmak yoluna giren Johnson Hükümeti,

ti, Kennedy zamanında Násır ve Levi Eşkol tarafından imzalanan gizli anlaşmayı makbul saymamıştır. Násır'ın tıpkı Sukarno gibi "mavid" mioldürdüğü kanısına varmıştır. Kısacası, Násır'ı arap halk kitlelerinin izzelinefesini intacteden devirme kararı almıştır.

Fransız elçilerinin Beyrut toplantılarında söz konusu olan bu anti-Násır Amerikan planı (*Operation Big Body*)ının detayları şöyledir:

İsrail Suriye'ye tecavüz edecek fakat Násır Suriye'ni yardımına koşmayacaktır.

Nitekim, Suriye, İsrail uçaklarının Şam üzerinde bir kaç defa uçmalarını üzerine Misir'a başvurmuştur. Násır'dan yardım istemiştir. Násır'ın bu taleplere cevabı şu olmuştur: "Uçaklarımı menzili Şam üzerinde harekata yetersizdir.

Maalesef yardım isteğinizi müşbet kar-
galamayacağım."

Suriye gibi bir Arap ülkesinin İsrail karşısında tek başına bırakılmam tabii Arap lideri Násır'ın prestijini Arap halkları nezdinde düşürecektr. Bu prestij kaybindan yararlanıp Kahire'de CIA'nın yardımıyla, tıpkı Yunanistan'da olduğu gibi, Násır'a karşı bir askeri darbe gerçekleştirilecektir.

Daha sonra Arapların gururunu okşamak amacıyla İsrail kuvvetleri Suriye topraklarından güya Amerika'nın "zoru" ile geri çektiler. Birleşmiş Milletler'de Amerikan Başdelegesi Yahudi asıllı Goldberg bile Araplar Jephne konusacaktır.

Böylece Arapların gururu okşanacak, İsrail'in hayatı çökken tehdkiye düşürülmeyecek, Násır devrilecek, bir Arap - İsrail antlaşması uygulanacak, Amerika'nın Ortadoğu için istediği ve Sovyetlerin de kabulendiği "status quo" kurulmuş olacaktır.

Ancak, bütün bu hesaplara rağmen, Amerikan askerlerinin Sovyet itirazlarını hiç sayarak Vietnam tarafsız bölgeye girmeleri şartları tamamıyla değiştirmiştir. Moskova yöneticileri bu durumdan tedirgin olmuşlardır.

Bu sebeple, Sovyetler, Kahire'deki sefirleri aracılığıyla Násır'ı Amerikan planından haberdar ebevlislerdir.

Her halükarda devrieceğini anlayan Násır, umutsuzca bir tesebbüse kendisini atmıştır. Evvelce Suriye'nin yardım talebinin kabule yanagmazken, birden Suriye'yi bahane edip Amerikan planını bozacak tesebbüslere girişmiştir. Sadece Gazze sınır bölgesinde ve Misir topraklarında mevcut bulunan Birleşmiş Milletler Barış Gücü'ne çekimeleri emrin vermekle kalmamış, Washington yöneticilerini güç durumda bırakmak amacıyla Akabe Körfezi'ni de kapatmıştır. İsrail ise, eski Genelkurmay Başkanı Moše Dayan'ı Savunma Bakanlığına getirerek savaşa girmiştir.

Bütün bu planlar ve ihtimaller, Beyrut'taki Fransız elçileri konferansında

ele alınmış: Fransa'nın gelecek davranışa hiçbir şekilde karışmaması gerekgi kararına ittifakla varılmıştır.

Nitekim, sonraki olaylar, Fransız tahminlerini yüzde yüzde yakın bir düzette doğrulamış bulunuyor.

NASIR
(Başı istenen adam)

İsrail uçaklarının Akdeniz'deki Amerikan uçak gemilerinden yarıyanarak Násır radarlarının arkasından saldırıyla geçmeleri ve Misir havâ kuvvetlerini bertaraf etmeleri Moše Dayan'ın kesin zaferini sağlamıştır.

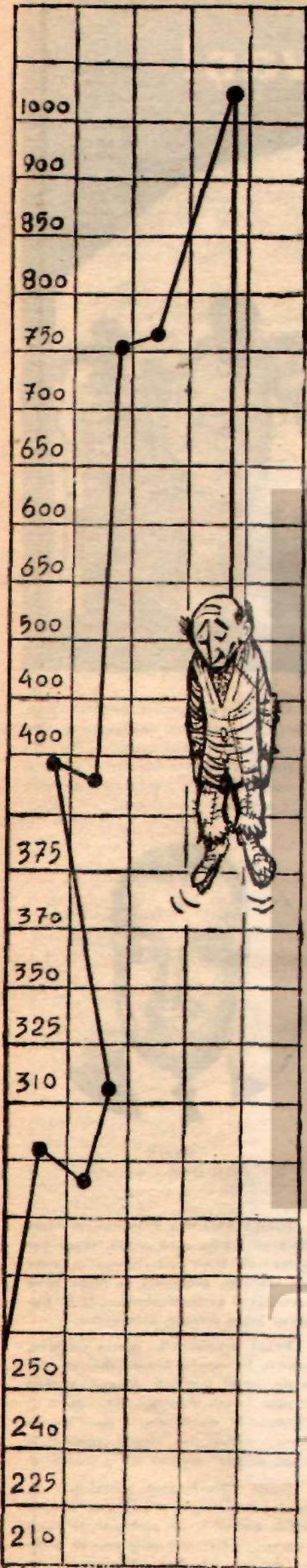
Fakat Arapların bu derece veniligi, İsrail'in bu derece kesin galibiyeti, nitecede, İsrail taraftarı Amerika'yı gülge duruma düşürmüştür. Washington'ın Ortadoğu'da siyasi "status quo" kurma planları aksamıştır. Mesele, tamamıyla "kaba kuvvet" alamına sürüklenebilmiştir.

Şimdi Washington yöneticileri ve İsrail liderleri, askeri galibiyet sonrası ortada beliren siyasi problemlerle karşı karşılaşırlar. Çünkü galip gelerek mağlûp düşmek tehlikesi, Washington ve Tel Aviv arasında bir heyula gib; kol gezmektedir.

Kısacası, Ortadoğu, siyaset alanında kelimenin tam anlamıyla "Vietnamlaşmış"tır.

MOSE DAYAN
(Tehlikeli zafer!)

2. Beş yıllık
Plan
Cilt II
Sf. 7

HAYAT GRAFIĞI

**İkinci beş yıllık
planın sosyalist
açından eleştirisi**

ikinci plan döneminde de sosyal gerginlik artacak

● Özel sektörde öncelik tanıyan ikinci beş yıllık kalkınma planı, gönüllü özel tasarruflar gerçekleşmeyeceği ve özel sektör sanayiden çok montaja ve lüks konutlara yatırım yapacağı başarıya ulaşamayacaktır.

Prof. Sadun AREN.

BİLİNÇİ gibi, kamu sektörü ekonominin esası ve içi güclü olarak alınmadıkça, gerçek anlamında bir plan ve planeğinden bahsedilemez. Bundan ötürü, birincisi gibi ikinci Beş Yıllık Plan da, bir plan olmakla ziyade Hükümetin beş yıllık bir devre içinde yapmayı düşündüğü işleri, varmak istediği hedefleri ve bu maksatlarla sağlanacağı tedbirleri topluca gösteren bir vesika olmaktan öteye bir mına ifade etmemektedir.

Bu temel görüşü ifade ettikten sonra, halen Büyükk Millet Meclisinde tartışılmakta olan Beş Yıllık Plan belgesinin ana hatlarını ve başarı şansını kısaca görelim:

Temel hedefler

İkinci Beş Yıllık Plan başlica hedef olarak kalkınma hızını (yani gayrisafi

millî hasımanın yıllık artış oransı) % 7 olarak teşpit etmiştir. Bu oran Birinci Beş Yıllık Plan'da aynıydı.

Nüfusun yılda % 2,6 arasında arttığı tahmin edildiğinden, adam başına düşen millî gelir artışı ortalama % 4,4 olacaktır. Ancak, millî gelirdeki artışın % 1,9'unun vergilere ve gönüllü tasarruflara gitmesi beklenmektedir. Fert başına ortalama tüketim artışı, plana göre yılda % 2,5'tür. Yani, fertlerin refahlarının göstergesi olan özel tüketimleri, yılda ortalama % 2,5 artacaktır.

Planın diğer hedefi, Türk ekonomisinin dışa bağılılığını azaltmaktadır. Yapılan tahminlere göre, alınacak tedbirler sayesinde, fakat dağın kaynak ihtiyacı (yani konsorsiyum kredileri) 1968'de gayrisafi millî hasımanın % 2'sinden, 1972'de % 1,7'ye düşecektir. An-

cak bu oran düşüşü mutlak rakamda bir azalma sağlamamaktadır.

Planın ayrıca belirtilmeyen, fakat her tarafında tekrarlanan bir hedefi de, gelir dağılımındaki adaletsizliği azaltmak ve böylece sosyal adalet saglamaktır. Örneğin plana, gelir dağılımının düzeltilmesinden ötürü, özel tüketimdeki ortalama % 2,5'lük yıllık artışın az gelirli sınıflar için filen bunun üzerinde olacağı ifade edilmiştir.

Yatırım - finansman

Plan devresinde ortalama Sermaye / Hasıla katsayısunun 3,25 olacağı (yani millî geliri 1 lira artırabilmek için 3,25 liralık yatırım yapılması lazımlı olduğu) hesap edilmiştir. Buna göre, % 7

Tablo 1: Kaynaklar Harecamalar

	1967	1968	1969	1970	1971	1972	% Artış	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	5 Yıllık	Yıllık
A — Toplam Kaynaklar	86,8	92,9	99,4	106,4	113,6	121,4	39,9	7,0
1. GSMH	85,1	91,1	97,4	104,3	111,6	119,4	40,3	7,0
2. Dış Tasarruflar	1,7	1,8	2,0	2,1	2,0	2,0	17,6	3,3
B — Toplam Harecamalar	86,8	92,9	99,4	106,4	113,6	121,4	39,9	7,0
1. Yatırım harecamaları	16,9	18,8	21,0	23,6	26,6	29,0	71,6	11,4
a) Sabit Sermaye Yatırımları	16,1	17,5	19,6	22,1	25,0	27,3	69,6	11,2
— Özel yatırım	7,4	8,1	9,3	10,5	11,7	13,3	79,7	12,5
— Kamu yatırım	8,7	9,4	10,3	11,6	13,3	14,0	60,9	10,0
b) Stok Değişmeleri	0,8	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	112,5	16,3
2. Tüketim harecamaları	69,9	74,1	78,4	82,8	87,0	92,4	32,2	5,8
a) Özel tüketim	57,9	61,1	64,5	67,8	70,4	74,1	28,0	5,1
b) Kamu tüketimi	12,0	13,0	13,9	15,0	16,6	18,3	52,5	8,8

TAÇLI BİR MÜSTEKİT GELİYOR!

■ Almanya'da büyük protestolarla karşılanan İran Şahı, Türkiye'deki İranlı öğrencileri kendi kurdurduğu partide sokmak için baskı yapıyor ve Türkiye'ye gelişinde kendisini alkışlatmak için "öğrenci" adı altında şakşakçılardan gönderiyor...

IRAN Şahı Riza Pehlevi ile eşi Farah Diba'nın Almanya'ya resmi ziyareti sona erdiğinde, Alman polisinin İranlı öğrenciler arasında yarattığı terör havasının etkileri hala devam etmektedir. Hattâ sadece İranlı öğrenciler değil, o ağırabş, itatkar Alman halkı bile, Şah'ı kazasız belâsız Iran'a göndermek isteyen Alman polisinin sert müdahalelerine maruz kalmıştır. Kişiisel hüsriliklerinin kısıtlı yüzünden, Almanlar, İran Şahı'ın gittiği her şehirde adamaklı yuhalamışlardır.

Köln, Aachen, München, Berlin gibi belli başlı merkezlerde düzenlenen protesto yürüyüşleri ve sosyete dergileriyle televizyonun bütün gayrelerine rağmen halkın Şah ile eşine hiç igo göstermemesi, zorba bir düzende taş temsilcisi Alman halkın cevabı olmuştur.

Şahın geleceği gizli yakışıklı polis makamlarının telaş da son haddine varmıştır. Her eyalet İranlı öğrencileri zararsız hale getirmek için bir yol arıyordu. Örneğin Berlin polisi İranlı öğrencileri tutuklayarak hapishaneye göndermiş, Köln şehri oda hapsi vermiş, Aachen polisi de öğrencileri zoraki bir geziye tabi tutarak şehirden uzaklaştırmıştı.

Köln polisi, daha önce öğrencilerlere bağlı oldukları Emniyet müdürlükleri yoluyla yolladığı mektuplarda, Almanya'dan kovulacakları tehdidine bulunmuştur.

Ancak polisin bütün hesaplarının yanlış olduğu daha ilk anda anlaşılmış, başkent Bonn'da derhal harekete geçen gruplar bir beyanname ile halkın misafir hükümlüleri protestoya davet etmişlerdir. Altında yazan-

İarin ad ve adreslerini de taşıyan beyanname şahın ve rejiminin ıçılıklı ortaya koymaktadır.

Bu hava içinde Almanya'ya gelen Şah, Bonn-Köln Hava Atanında 3500 polisin himayesinde karşılanmıştır. Her çatının üstünde, her direğin dibinde polis görülmüyordu. Akşam şerefierine verilen yemekte ünlü Schloss

sal korunabildiğini açıkça gösteriyordu.

Şah'ın geliş dolayısıyla halkın günlük dilzeni de altüst edilmiştir. Almanya'nın can damaları autobahn'lar (yani beş altı şeritli şehirler arası caddeler) trafiğe kapatılmış, şahın geçeceği caddelerin üzerinde bulunan bütün evler, dükkanlar, birahaneler boşaltılmıştır. Tek tük de olسا Şah'ı karşılamak için elini havaya kaldırınlar dahi kafalarına çop yemiş, üzerlerine hortumla su sıkmıştır. Bu durum Almanları cileden çıksamış. Mü-

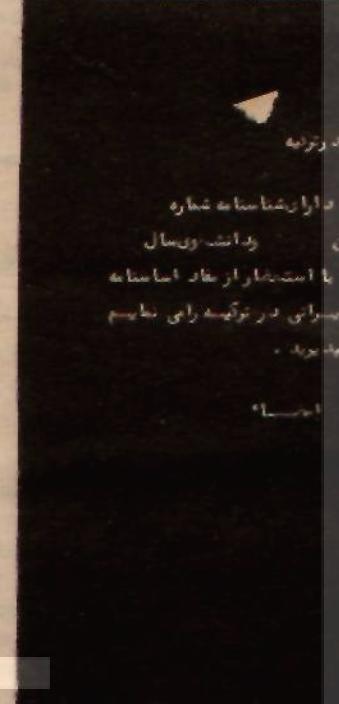
İran'da şahın saltanatı terör ve zulümle ayakta durmaktadır. İranlı öğrencilerin dağıtıkları yukarıdaki broşürlerde Şah polisinin yaptığı zulüm ve işkencelerden örnekler görülmektedir.

SAH PEHLİVI
(Taş
müstekeit)

Brüchlün bütün köşe bucağında bombalar aranmış; şah ve eşiňin bulunduğu konserde de sıraları davetlilerden çok polisler doldurmuştu. Bu konser gelirken, fakir İran halkın imparatoriçesi üzerinde 300 Milyon Mark değerinde bir mucevher taşıyordu. Bütün bu tablolar, bir diktörün halkın hırsından na-

nihde ve Berlin'de büyük protesto yürüyüşleri yapılmış, Şah yuhalanmıştır. Münih'liler ellerinde "Şah'ı Amerika'ya gönder", "İran İranlılarındır" yazılı pankartlar taşımış ve üzerinde "Şah rejiminin kurbaşalarına" yazılı bir çelengi Şah'ın bulunduğu binanın kapısına koymuşlardır. Berlin'de gösteriler daha

Iran'da Şah'ın kurdurduğu parti Türkiye'ye de el atmıştır. "İranlı Öğrencilerin Türkiye Milli Derneği" adı ile kurulan paravan dergisi öğrenciler solda görülen dilekçe ile kaydettirilmekle ve kendilerine tätzük olarak sağıdı görülen parti tüzüğü verilmektedir.

da büyümüş ve bu arada 21 yaşında bir aylık evli bir Alman genç polis kursunu ile can vermiştir.

Geçen hafta Şah İran'a dönmüş ve Alman polisi eziyet ettiği insanlara başbaşa kalmış bulunmaktadır. Artık hesc sorulacaktır, ilk olarak İranlı öğrenciler, kendilerine kanun zorunlu olarak uygulanan müceyyidelerle karşı mahkemeye başvuracaklardır. Halk, verdiği bir sözünün ve bir müstebeit uğrunda çektiği bu işkencenin hesabını sorması hazırlanmaktadır. Almanya Türk öğrencileri Federasyonu Başkanı Devrim Ulucan da, İranlı öğrencileri ziyaret ederek yapacakları harekette kendisile birlik olduklarını bildirmiştir.

■ İran Şahı Türkiye'deki öğrencileri kendi partisine sokmak için baskı yapıyor...

Almanya gezisi tam bir fiyasko ile sona eren İran Şahı, bu hafta sonunda, 16 Haziran'da Türkiye'yi ziyarete hazırlanmaktadır. Almanya'da prestiji sıfırın enin Şah, Türkiye'de moralini taksiliye edebilmek için, simiden bazı sözde öğrencileri kendisini alkışlatmak için Türkiye'ye göndermiştir.

Esasen halkın tamamen kopmuş olan ve teröre ayakta durabilen İran Şahı, kendisini kuvvetli gösterebilmek için çeşitli propaganda usullerine ba-

başvurmaktadır. Mesela Şah'ın ikinci beyaz kitabı basılmak üzere dır. 500 Bin adet basılacak olan "Ak Devrim - Engelab'e Sefid" adlı eser dünyannın çeşitli dillerinde yayınlanacaktır. Gazetelerin yazdıgına göre bu kitap liselerde bütün olarak, ortaokul ve ilkokullarda da özet halinde okutulacaktır. Bu kitabın tıraji, Iran'da en çok satılan kitabın tırajinin yüz mis'lidir. Hiçbir satış sansı olmayan "Ak Devrim'in bütün baskı masrafı tabii Iran halkının sırtından çıkarılacaktır. Iran resmi istatistiklerinin açıkladığını göre, radyo ve yayın dairesinin bütçesi 1956'da 20 Milyon Riyal (yaklaşık olarak 1 Milyon D.M.) iken 1967'de 530 Milyon Riyal olmuştur. Demek ki, on yıl içinde rejim propaganda gücünü 26 kat artırmıştır.

Iran'ın milli geliri Şah'ın propagandasını yapmakta başka içiere de yaramamaktadır. Mesela, 111 Milyon Dolar karşılığında Sovyetler Birliği'nden silah satın almıştır.

Sovyetler Birliği'nden alınan ölüm araçları, acaba kime karşı kullanılacaktır? Rusya'ya karşı mı? Diğer sosyalist ülkelere karşı mı? ... ksa Şah'ın

şekilde yaralanan erkek öğrenciler ve izzlerine geçilen kız öğrenciler...

Şah, kendisini, yurt doğunda değişik şekillerde göstermektedir. Iran'da kurdurduğu parti bagimsız ve hükümlü bir devlet olan Türkiye'ye de el atmış ve Şah piyonlarını Ankara'ya, İzmir'e, Erzurum'a kadar sürmüştür. Çünkü onun satranç tahtasında sadece siyahlar oynamaktadır. İstanbul'da oyun biraz da ha ihtiyatlı ve değişik oynamakti. Kurulmuş bir Iran talebe teşkilatı varken 1250 Lira kirabık bir lokal temin edilmiş ve yeni bir teşekkül kurulmuştur. Şah'ın kapaklı diktatörlüğü ile ün yapmış General Ehram'ın bir akrabası ile Şah'ın bir kaç bendesinin yönetiminde kurulan yeni cemiyet, pek çok İranlı öğrenciye ezipli gelecek imkânları hazırlamakla uğraşmaktadır. Baskın bu uğraşları, İstanbul'da okuyan toplumcu Iran gençlerini ne derece etkileyecektir?

■ Almanya'daki fiyaskonun Türkiye'de de tekrarlanması için Şah şakşalar gönderiyor.

Ebu cemiyetin tüzüğü, Şah'ın geçmiş olduğu Başbakan'ın kurduğu ve hele İktidarda olan "Iran Novin" Partisi'nin tüzüğüdür. Nitekim yeni cemiyete kaydolmaya çeşitli tehditler ve vaadlerle zorlanan öğrenciler tüzük olarak partinin tüzüğü verilmektedir. İlginç olan bir nokta da, bu partinin bir siyasi teşekkülden çok bir propaganda teşkilatı olmasıdır.

Oysaki, İtilaat ve Keyhan'dan aldığımiz ithalat ve ihracat rakkamları her seyi ortaya koymakta ve Şah'ın yönettiği rejimin Iran'a ne şekilde yararlı olduğunu göstermektedir.

Musaddık'ın başbakan olduğu 1952 yılında ithalat tutarı 5.031.400 Riyal ve ihracat 5.837.500 Riyal'dır. 1960'ta ise ithalat korkunç bir yükselişle 52.607.100 Riyal'ı bulmuş, ihracat 8.359.800 Riyal'de çöküp kalmıştır.

Yeni partinin tüzüğünün 10. sayfasında ise Musaddık'tan sonra Iran'ın dev adımları kalkındıktan sonra sözülmektedir: "Acaba bu kadar kalkınmış bir ülkede devreme ve reforma ne lüzum vardır?"

İste tamamen yalan temelline kurulmuş ve sadece terörle ayakta durabilen bir istibdadın taş temsilcisi bu hafta Türkiye'ye gelecektir ve Almanyada fiyaskonun Türkiye'de de tekrarlanması için Iran'dan "öğrenci" diye gönderilen istibdadın usaklarınaALKIŞLATILACAKTIR.

Iran Şah'ın Türkiye'de ağırlarken Türk halkın bu gerçekleri bilmesi ve Iran'ın durumunu bu gerçeklere göre değerlendirmesi gerekmektedir.

ST. LOUIS POST-DISPATCH

Founded by JOSEPH PULITZER

December 12, 1871

Published by

The Pulitzer Publishing Co.

122 Franklin Ave., St. Louis

Missouri 63102

Editor-in-Chief: JAMES J. KELLY

Managing Editor: JAMES J. KELLY

THE POST-DISPATCH PLATFORM

I KNOW THAT MY RETIREMENT WILL MAKE NO DIFFERENCE IN ITS CARDINAL PRINCIPLES. THAT IT WILL ALWAYS FIGHT FOR PROGRESS AND REFORM, NEVER TOLERATE INJUSTICE OR CORRUPTION, ALWAYS WORRY DEMAGOGUES OF ALL PARTIES NEVER BELONG TO ANY PARTY. ALWAYS OFFER PRIVILEGED CLASSES AND PUBLIC ELITES, NEVER TAKE SYMPATHY WITH THE POOR, ALWAYS REMAIN DEVOTED TO THE PUBLIC WELFARE, NEVER BE SATISFIED WITH MERELY PLEASING NEWS, ALWAYS BE DRAMATICALLY INDEPENDENT, NEVER BE AFRAID TO ATTACK WRONG, WHETHER BY PREDATORY OR UTTERLY INDEPENDENT, WHETHER BY PREDATORY OR UTTERLY INDEPENDENT, WHETHER BY PREDATORY OR UTTERLY INDEPENDENT,

JOSEPH PULITZER

April 10, 1967

Akron GI, in Letter Home, Tells Agony of Attack on Vietnam Villages

From a Letter to the Editor of the Akron (O.) Beacon Journal

To The Editor:

Here are portions of a letter I wrote recently from Vietnam, which was published in *Vietnam*. My son, enlisted in the Army, asked to be sent to Vietnam and backed his Government's strong policy toward the people in Vietnam. He said he would be all the more willing to serve there. I believe what he has to say will be of interest to you and to your readers.

DEAR MOM AND DAD:

Today we went on a mission and I'm not very proud of myself. My

country. We

hated every last

to fight.

The Mirror

Public Opinion

well learned and planned their next

our possessions. Let me try to

pick the situation to you.

The last here are thatched palm

houses. Each one has a dried mud

house inside. These houses are

an old man came out of the bomb shelter. My buddy told the old man to get away from the hut and since we have to move quickly on a sweep, just threw a hand grenade into the shelter.

As he pulled the pin, the old man got scared and started jabbering and running toward my buddy and the tent. A GI, not understanding, stopped the old man with a football tackle just as my buddy threw the grenade into the shelter. (There is a four-second delay on a hand grenade.)

After he threw it, and was running

Dad, it was so hard for me to stop and look at him in the eyes but I did. I wish I could have cried but I just can't any more.

I threw down my rifle and ran back the now blinding hot and loud and everything I could see—dead children.

Afterwards, he took my hand, and saying nothing and bowed down touching the back of my hand to his forehead.

Machete gun fire is coming into our village (Base Camp). We are being attacked, now as I am writing, I must go.

Next day, bombing continues. I was up for the latter part of the night, though.

Well, Dad, you wanted to know what it's like here. Does this give you an idea?

Excuse the poor writing but I was pretty emotional. I guess, even a little

Amerikalı askerin Vietnam'dan gönderdiği mektubu yayinallyan St. Louis Dispatch Gazetesi'nin kupürü...

Vietnam'da savaşan bir Amerikalının itirafları

■ Babasına yazdığı mektupta bir Amerikan askeri, Vietnam'da yoksol halkın kulübelerini nasıl yaktıklarını, masum insanlara nasıl ölüm saçıklarını anlatıyor. Bu mektup, Amerikanofillerin suratlarına çarpılacak bir ibret vesikasıdır!

A MERİKA bugün Vietnam'da tam anlamıyla bir «imha» savaş yapmaktadır ve Russell Mahkemesi'nin de dellilleriyle tesbit ettiği gibi bir «savaş suçlusus» dur!

Ancaq Russell Mahkemesi'nin kararı dahi, Amerika'dan çok Amerika'ci olan çevrelerin Amerika'nın suçluluğuna inandıramamış ve Vietnam Savas'ına karşı olanlar alehinde suçlama kampanyası daha da şiddetlendirilmiştir.

ANT, aşağıdaki satırlarda, Vietnam'da savaşan bir Amerikan askerinin bahasına yazdığı mektubu, gerçeklere karşı gözleri kör Amerikanofillerin suratına bir utanç vestiği olarak çarpmaktadır.

Yukarıda klişeli görülen ve Amerika'da 10 Mayıs 1967 tarihli St. Louis Post - Dispatch Gazetesi'nde yayınlanan bu mektupta özelleş söyle denilmektedir:

Sevgili annecığım ve babacığım,

Bugün bir görevde gönderildik. Bu yüzden şimdilik ne kendimle, ne arkadaşlarımıla, ne de vatanımla ihtişat edebiliyorum. Görünürdeki bütün kulübeleri yakıyorum!

Gittigimiz yer tarmola uğrasan bir köy yeri idi ve halkı inanılmayacak kadar yoktu. Birligim bu insanların varını yozunu yaktı, talan etti.

Buradaki kulübelerin damları palmiye yapraklarından yapılmıştı. Hepsinin içinde kırıcı siperler vardı. Bu siperler, hava hümümlerine karşı bir cins sigmak görevi görüyor.

Birligimiz komutanları, kulübelerin içinde siperler mevcut olduğunu tesbit edince hepsini yakıp yerde bir etmemizi emrettiler.

Sabah vakti on helikopter bu köy yeriin ortasına kondu. Her birinden altıçar kılıçlı gruplar fırıyararak derhal ateş etmeye başladı. Görünürdeki bütün kulübelerin içinde ateş etti. Sonra tabur halinde topalar bölgeli taradı.

Kulübeleri yaktıktan ve eli silah tutabilecek hiltin erkekleri yakaladıktan sonra hepsi helikopterlere bindirerek sorguya bir kaçı mil uzaktı toplama merkezine gönderdi. Bu durum karşısında alleleri ağlamağa, kocalarımı, oğullarımı, babaşımı, büyükbabalarımı alıp kendilerinden ayırmamamız için bize yalvarmağa başladılar. Kadınlar feryat ediyor, inliyorlardı.

Sonra evlerini, eşyalarını ve yiyeceklerini ateşe verisip dehşetle seyrettiler. Evet, bütün pırıncılarını yaktıktı, hayvanlarını cansız yere serdi.

Bizimkilerden biri, kulübelerden birinden

İçine «La Dai - Buraya gel» diye seslendi ve ihtişat bir adam bomba sigıağından dışarı çıktı. Bizimki ihtişata kulübeden uzaqlaşmasını söyledi ve bölgeyi tararken çok sıratlı hareket etmemiz gerektiği için sigıağın içine hemen bir elbombası fırlattı. Elbombasının mandalını çekenken ihtişat Vietnam'ın heyeçanlandı ve anlaşılmaz sözler söyleyerek herİYE fırladı. Birazki elbombasının sigıağına fırlattığı sırada bir deniz piyadesi adamı yakalayarak durdurdu. İnfiliğten korunmak için kaçarken, kulübemin içinden bir bebek ağlaması ıttıktı.

Yapabileceğimiz bir şey yoktu...

İnfiliğten sonra kulübemin içinde bir kadın ile 12 ve 6 yaşlarındaki iki coğunu ve bir bebeği cansız bulduk. İşte ihtişat adamın bize anlatmak istediği buydu! Korkunetu.

Çocukların zayıf vücutları parçalanmış, kllinenin tam anlamıyla enkaz haline gelmişti. Daha sonra kulübeyi ateşe verdik. İhtişat adam yannıktı olan kulübemin dışında hıçkırarak ağıyordu. İhtişat orada bırakarak uzaklaştı.

TürkİYE'ye devam ettim. Uzakta bir kulübde daha vardı, komutanının gidip onu takip etmemi söyledi. Kulübeden yaşha bir adam çıktı. İçeriyi kontrol edip kimseini bulunmadığından emin olduktan sonra kilitini çıkardım. Bunu üzerine yaş adamı yaklaştı; ve öünde eğlerek yalvarmağa başladı. Çok kederliydi. Hiçbir şey söylemedi, yalnız öünde eğiliyor ve yalvarıyordu. Orada ikimiz yalmazdı ve o ihtişat aşağı yukarı sepiş yaşıyordu, babacığım. Bütün tedirginliğime rağmen kibrı tereddütük yakıp samanların içine yerleştirdim ve oradan uzaklaşmaya koymurdum.

Benim için geriye dönmek ve adamın gözlerine bakmak zorlu, fakat bunu yapmaktan kendimi alamadım.

Ağlamak istedim, fakat arkak ağlayamıyordum.

Silâhim yere fırlattım ve hemiz ailesi kulübem içine koşarak kurtarabileceğim her şeyi dışarı taşıdım.

Sonra adam elimi tuttu. Hâli bir şey söylemiyordu. Elimi tutarak alınma gördü.

İste babacığım, burada neler olup bittiğini öğrenmek istemiydim. Bunu sana bir fikir veriyor mu?

İyi yazamadığım için beni bağısta, kllinenin tam anlamıyla heyecanlıyım ve böyle da sarılmış durumdayım.

OGUN »

حزب ایران نوین

۱- اعلانیت شکل حزب
۲- اصول تعاون و نهادی حزب
۳- اسلامی حزب

صوبات بیت موسسه

در جلسه کورس ۲۶ آذر ۱۳۵۷

gerçekleştirmek istediği Plan İslâmizm lehinde ve Nasır'a karşı mı? Belki de bütçenin yıldze 60'dan fazlasını yilen ve rejimi sığlıcığı güçlü ile koruyan ordunun halkın ayaklanmasına karşı daha güçlü olması için mi?

Şah üniversite öğrencilerine karşı pek insafsızdır. Bu davranışın sayısız örnekleri vardır: Geçen yıl P - Pur Mehdi'nin Türkiye'den Iran rejiminin isteği üzerine sunulduğu edilmesi, İngiltere'de gösteri yapacak olanlardan bir kaçının Şah'ın ajanları tarafından kaçanın başı çırılmasından, Almanyada iki öğrencinin kaçırılması, Amerika'da bir öğrencinin gözünün patlatılması ve defalarca baskıya uğrayan Tahran Üniversitesi'nde tutuklananlara yapılan işkenceler... Basıksızında ezilen, dövülen, ağır

Iran Şah'ın Türkiye'de ağırlarken Türk halkın bu gerçekleri bilmesi ve Iran'ın durumunu bu gerçeklere göre değerlendirmesi gerekmektedir.

Kültür
Emperyalizmi
üzerine
konuşmalar

KÜLTÜR EKSİKLİĞİMİZİ NASIL TAMAMLARIZ?

— VII .

P. BORATAV — Bu işin altından kalkmak için bir kaç yol var: bunlardan biri konuşmamızın başında da belirttiğim gibi, Batı'dan korkmamak, kültürüne karşı olsun, politikasına karşı olsun emperyalist baskısına direnmek. Ama beri taraftan, Batı kültürünün değerlerinden, Descartes'tan, Hegel'den, Marx'ından çekilmemek. İkinci, yalnız Batı kültüründen değil, kendi geçmiş kültürümüzde korkmadan, Türkmeden eğilmek gerek. Bizim geçmiş çağlарımızın kültür ürünlerini de, zaman zaman, sağdan soldan gelme şnyargilarla çekince, konuşu olmustur. Bir "Maarif Surası"nda, hatırlarım, çocuk kitapları sorunu üstünde tartışılıken, "Masallarda padığa从tan söz edilmesi, çocukların cumhuriyet düzeneğine olan bağlarını gevşetebilir, padışahsız, sehzadesız masallar yazılmalı çocuklar için" biçiminde düşünceler ortaya atılmıştı. Koroğlu, Çakıraklı halkta devlet otoritesine baskalama duygularını besler; "kızılabşık" kökü dışarda ideolojilerin kalıntılarından gibi fetvalara çok rastladık. Zaman zaman gericili aydanlarımıza, efsaneleri, hu-

rafeleri, inançları, afroz etmekle, onları yaratan sosyal-economik şartları savastıkları sanıyorlar. Böyle bir davranış, gerçekte, o esittien kültür gösterilerinin düşünsel, duygusal ve gerçeki bir türki söyleyiş yoluyla dile getirme güçlerini tamamak, toplumların düşünsel bütünlüğünü parçalamak, yoketmek istemekten başka bir şey değildir. Halk kültürünü, ama yalnızca bunu değil, bu noktada Abidin'e de katılıyorum. Selçuklulardan başlayarak, Osmanlılar da dahil olmak üzere, bizim için bugün degeri olabilecek herseyi iyi tanımak, öğrenmek ve öğretmek gerekiyor. Bu kültür ürünlerini herkesin anlayacağı, öğrenileceği biçimde tahlil etmek gerekiyor.

G. DİNO — Tanzimat'ı düşüneceksiniz, Tanzimatın Namık Kemaller nesli, akılhâr doğru bir hamle yapıyorlar. Nitelik ben roman incelerken bunu satır satır incelemeye çalışıyorum, ve umarım ortaya koyacağım. Fakat sistematiğe bir felsefe dayanmadıkları ve ıslam etkisinden kurtulmadıkları için o akılçık tamamıyla yüzseyde kalan bir akılçık oluyor. Yani en sonunda pratik bir akılçık halini alıyor. Bütün Tanzimat'ın Ba-

tu'ya dönüşünde bu davranış var: yani pratik bir şekilde gereklî olan şeyleri fayda sağlayacak bir şekilde benimsenmek ve memlekete maletemek. Nitelik hukuki reformu yapıyorlar, Fransa'dan Ticaret mahkemeleri usullerini getiriyorlar, onu çeviriyorlar, sonra Mecelle'yi yapıyorlar. Her şey böyle. Romanda da aynı şeyleri görüyoruz. Üstankörlük, çabucak ayakuydurma telsisi içinde bir gayretkeşlik. Korkuyorum gindi de böyle bir davranışa kapılmışım. İşin şimdi bir ikinci aşamasındayız; iş gene böyle Üstankörlük bir sosyalizm, bir markizm anlayışında kalmasın diyoruz. Bunun için de işi bir düşünsel sisteme bağlamak ve bunu bilincle, kodlu olarak başarmak gerekiyor.

A. DİNO — Öyle sanıyorum Güzin hâli bu konuda. Bizim bu alanda en büyük eksikliklerimizden biri, belki de başkası sistemsizlikdir. Yapıtan işlerde felsefi bir temele oturtmanın eksikliği her zaman belliyor. Şimdi, dilerseniz konuşmanız söyle bir noktaya getirebiliriz: Bana öyle geliyor ki, kabatasnak hepimiz bir noktaya varıyoruz: Bir kültür emperyalizmi vardır, ama bizdeki kültür eksiklikleri de dindir. Bunları tamamlamak gerekiyor. Yabancı kültür mutlak emperyalist bir kültür müdür? Kammca bu çok kabatasnak ve diyalektikten uzak bir iddia olur. Birincisi her ala kendi kültürünü yaratır ve elbette gur ya da bu şekilde siyasi bazı gelişmelerin sonucu bu kültürünü de yayar.

Desen: ABİDİN DİNO

Fakat kültür oldukça geniş anlamda olan bir kavramdır. Ve bir kültürün içinde bir çok akımlar vardır. Örneğin Batı kültürünün en kaba iki çizgisini ileri sürelim: bunlardan biri idealizm, öbürü de materyalizmdir. Bu iki akım her memlekette bir takım gelişmeler yaratır. Bu türklerin kültürlerini anlamaya çalıştığımızda bu iki çizgiyi de ister istemez anlamak ve kavramak zorundayız. Tutumumuza göre, bu iki akımdan birine öbüründen daha çok önem vermek zorunda olduğumuzu sanıyorum. Eğer marxist isek, ister istemez materyalist çizgi bizim için daha önemli olacaktır. Bununsa emperyalist etkileri olacağını sanıyorum. Emperyalizm nerde ortaya çıkıyor? Ancak siyasi bir güçle birlikte yabancı bir kültür kendini toptan zorlasın da. Yani bu zorlayış olmayınca bir yabancı kültürü emperyalist demenin bir gereği yok. Burda gayet ince bir ayırm sorunu var: Siyasi emperyalizmin bize karşı kulandığı su iki yöntem: birincisi kendi siyasi düşüncesi gerçek değerlerle birlikte bize kabul ettirmek (burda da çiste bir oyum var: olumlu olma bir olumsuz olam bir arada bize kabul ettirmeye çalışır). Oy-

sa bizim davranışımız yalnız olumlu olam almak, olumsuz olam, yani yabancı sömürmeye mümkün olduğu kadar geri çevirmek. Yabancı kültür emperyalizminden korkup bütün kapılarını sımsıka kapatıp, kendi içimize döndürgümüz andan emperyalizme yem olduğumuzun resmidir. Bu tuzak gün geçtikçe genişliyor.

G. DİNO — Bunu en büyük örnegi Osmanlı İmparatorluğunu la kendisi değil mi? Tanzimatla kadar kabuğuna çekilmiş, kendi sistemlerini Batı'nın etkisine dayamışlar. Ama sonunda bu kabuk kendiliğinden kırıyor. Çünkü Tarih yürüyor, sen istedigin kadar kabuğunu içine kapan, o gelip seni eziyor. Nitelik bizde de böyle olmuştur. Kapılar bir açılmış, ondan sonra hürria, dalmış içeri emperyalizm.

A. DİNO — Evet, eski deyişle "infiratçıh" kendi kabuğuna çekilme, ya da tek başına kalma akımı ve bir de emperyalizmin zorlaştığı ve emperyalizme karşı bir tepki halinde ortaya çıkan son derece tehlikeli bir akımdır. Bütün kapılarınıza kapatmak, bütün kapılarınıza açmak kadar tehlikelidir ve bizi çok kötü sonuçlara sürükleyebilir.

F. EDGÜ — Diyalektik düşünmenin Türk düşüncesinde, genel olarak Doğu düşüncesinde izlerine pek rastlanmadığını söyledim az önce. Materyalizm de Avrupa kültüründe içinde dojmaz gelgini bir felsefe, bir dünya görüşüdür. Çikar yol olarak sistemimi bunlara dayanmakta ve diyalektik bir yönteme sahip olmakta bulunuyoruz. Vardığımız nokta bu, deşif mi? Bilem belli olmasadan anladığımız da bu sanıyorum. Ve bu bireysel bence bir bireysel bir aydın utopyası

HALDUN TANER

Türkiye adına katıldığı Dördüncü Sovyet Yazarlar Birliği Kongresi izlenimlerini ANT okurları için kaleme aldı

- İhtilâlin 50. yıldönümü jübilesi
- Sovyet edebiyatının sorunları
- Pablo Neruda ve Kate Jacinth ile müläkkat
- Yevtuşchenko'nun Nâzım İçin şiirleri
- Konstantin Simonof'un evinde bir gün
- Kızıldırı Tiyatrossu'nda Nâzım'ın piyesi
- Sovyet Türkologları ile üç saat
- Nâzım'ın son yılları
- Nâzım'ın son karısı Vera ile Nâzım'ın evinde bir konuroma
- Nâzım'ın son şiirleri ve vasiyeti...

GELECEK HAFTA ANT DERGİSİ'NDE

Her dile çevrilen ve 200 defa basılan lâfî kitap:

VE ÇELİĞE SU VERİLDİ

Nikola OSTROVSKI, bu romannı dört yıl süren düşedig bir iş savası ve çagımızın en büyük devriminin kökleşmesine yolaçan akıl almaz fedakârlıkları anlatmaktadır.

LÜKS KAPAKLI 12,5 LİRADIR

Genel Dağıtım : GÜN YAYINLARI - Cagalıoğlu Atasaray
No: 106 Posta K.: 1119 — İSTANBUL

(Ant Der: 224)

değildir. Gerçekçi tek yoldur. Bilmiyorum sizler bu konuda ne düşünüyorsunuz?

G. DİNO — Şimdi burada Batının rönesanstan bu yana, sınıf-sal kültür hegemonyasının tartışmasına girişirsek iş uzar. Gerçek olan bir şey varsa, o da, bilimsel gerçeklere karşı tepkimizi, Doğu, Batı gibi coğrafya terimlerine göre ayarlananın orhaneli bir yönümüz olmalıdır.

A. DİNO — Çağdaş dialektikte (maddeci) Batı'na önceliği olduğunda Ferit ha'h. Ama çağdaş dialektikte Doğu'dan yeni katkılar yapılmıştır; dialektik maddecilik artık Batı'nın tekeline değil. Yeni oluşuma "Batılılaşma" dijemeceğiz. Çağdaşlaşma, ya da "dialektik maddeci çağdaşlaşma aşaması" demek daha yerinde olur. Yeni Türk kültürü, bir bakıma güçlü eski Türk kültürü gibi, bilesimci olacak, Anadolulu, Türk ve yabancı (batılı-doğu) kaynaklarından beslenecek; zaman, tarih ve oluşumu kapsayacak, bilişimten ve bilişimden (özellikle sanat konusunu) da güç alacak, önceliği zayıflatır ve belki hepsinden önemlist, tüketici değil üretici olacaktır. Ünlü "Batılılaşma" yenilgimizde belki en ağır yanılma, kültürü bir "sey", bir "mal", bir "ürün", sahnamız olmustur. Böyle olunca sırtlanıp götürülebilirdi kültür. Hazır konabilirdik. Getirirdik, satın alındık, raf'a korduk, tepe tepe kullanırdık. Kölemizdi. Oysaki ismi üstünde, kültür bir üretimidir. Kültür sürekli bir eylem, bir çalışma, bir çabadır, bir "ışırır". Batı'nın da Doğu'nun da

yöntemleri, deneyleri, uygulamaları bizim için önemli, yine de hiçbir kendi kültür eyleminin yerini tutamaz, değil mi ki kültür organik bir olgudur... Kültürde emperyalizm nerde başlıyor, nerde bitiyor? Emperyalizm, yabancı kültürün topdan, havadından, sızılımdan zorlaşıma siyasetindedir. Ulusal kimliğimizi, sınıfımızı kimliğimizi esmeye çalıştığı ölçüde her kültür emperyalisttir. Bu alanda saldırtı dışardan gelebileceği gibi (örneğin millî eğitimde Amerikan uzmanlarının etkisi), içerde de gelebilir (örneğin millî eğitimde Amerikan yardımçıları). Daha geniş bir kavramla, bu iç yardımçılara, ki bunlar devlet görevlisi, sanatçı, ya da kısaca aydınır, "Kültür Kompradorları" diyebiliriz. Emperyalist tutuma karşı en iyi savunma, yonteme yöntemle, kitabı kitala, olumsuz sanat eserine karşı olumlu sanat eseriyle karşı çıkmamızdır.

P. BORATAV — Evet, Türk kültürünün emperyalist olmayan her şeyi benimsenmek ve tarih boyunca da Türk kültürünün yerli olsun yabancı olsun, bütün kültürlerin bir sentezini yapmak yolunda gelişliğini kabul etmek gerekiyor. Böyle bir kültür anlayışını kabul edersek öyle sanıyorum (baştan bir tutum sahibi olmak gerek) bugiline kadar geçirdiği sahalarında, Türk kültür ve uluslararasılığın geçirdiği unsurlardan (görüşler, yöntemler...) almak ve olumsuz olanları reddetmek sonucuna varmış oluyoruz. Tek çıkar yol da bu olacaktır sanıyorum.

F. EDGÜ. — Tek çıkar yol belki bu, ama seçmeyi nasıl yapacağız? Geçmişteki Türk kültürünün hangi elemanları olumlu, hangi elemanları olumsuz, nasıl ayıracagız buna? Pratik etkinlik alanında uygunlayacağımız tek gececli sistemin, bizim için materyalizm, (tabii diyalektik materyalizm) olduğunda hepimiz birleşmişlik. Bizim geçmişteki kültürümüzün de ne diyalektik, ne de materyalist düşüncenin elemanların kapsamadığını da söylemişlik, belki ayrıtlar var, pek iyi bilmiyorum; ama genel görüşümüz içinde hiç şüphesiz ağır basan elemanlar bunlar değil. Bu sistemleri ve amaçları ayrı akımlardan nasıl bir senteze varılabilir? Ulusal kültürün oluşumunda cevaplandırılmasının sorularıdır bunlar.

A. DİNO. — Bence de öyle. Ne yazık ki, en ilerici düşünceler aydınlar bile (ben dahil olmak üzere — eğer ilerici sayılsam) diyalektik yöntemi ne gereği kadar kavramış, ne de uygulamışızdır. Bu eksikliği her okuduğum yazında, her konuttugum insanda hâlâ çok belirli olarak görüyorum. Yani diyalektinin ne olduğunu anıadık ama daha nasıl kullanacağını pek anlamış sayılmamız. Bunu da kavramadıkça (ki bu gerçekte bir uygulama sorunudur) ne kendi tarihimizi kavrayabilirim, ne de başka ulusların tarihini. Pertev'in az önce söylediğim çok doğru: sanıyorum ki Türk kültürü tarihi boyunca sentezi bir kültür olmuştur. Bence bu güzel bir özellikir, güzel güllü ve şövenizmden uzak bir özellik. Osmanlı kültürüne hem siyasi hem de sanat alanında öncülük eden Fatih bunun prototipi. Fethettiği şehrin adını bile değiştirmemiştir. Yüzyıllar boyunca İstanbul'un adı, sanıyorum Konstantinya olarak kalmıştır. Bu oldukça geniş bir davranışın, kendinden emin bir ulusun özelliğidir bence. Bu özelliği devam ettirmek gerek. Bugünkü koşullara göre yapacağım iş şüphesiz bir devlet işi olmayacağıdır. Devletten böylesi bir iş beklemek mümkün değil. Bu konuda ne yazık ki, üniversiteden de pek umut yok. Bu durumda geriye ilerle aydınlar, ilerici gençlik kurumları kalmıyor. Ortaya atılan bu kültür emperyalizmi sorununda en etkili çaba herhalde sanıyorum örgütlü bir gençlige düşmektedir. Yani, ta başta da söylediğim gibi, bu çok erken yaşlardan itibaren okullarda emperyalizm kendini gösteriyorsa, okullar üstünde bir söyleme yapmak gereklidir. Pratik olarak da bunu kim yapabilir? Sanıyorum ki gençlik kurumları bu konuda önemli bir rol oynayabilirler.

ASAF ÇIYILTEPE'Yİ KAYBETTİK

Ankara Sanat Tiyatrosu'nun yurt içi turnesinde, İslahiye yolunda, bir trafik kazasında yaralanan Asaf Çiyiltepe, tedavi altında bulunduğu Ankara Tip Fakültesi Hastanesinde, komadan kurtulamayarak, 7 Haziran 1967 günü ölmüştür.

Ankara Sanat Tiyatrosu'nun sanat yönetmeni olan Çiyiltepe, ciddi ve tutarlı tiyatro çalışmalarıyla deşirini kısa zamanda kabul ettirmiş, AST'ı memleketimizin en fazla sözü edilen tiyatro topluluklarından biri haline getirmiştir. Geçenlerde, Ankara Sanatseverler Derneği, yılın en başarılı sanatçalarını seçerken, Asaf Çiyiltepe, 72. Koğuş'taki rejisiyle yılın en iyi sahneye koyucusu İlân edilmiştir.

Asaf Çiyiltepe'nin genç yaşta ölümü bütün sanat çevrelerinde gerçek bir üzüntü yaratmıştır. ANT, bu üzüntüyü paylaşıyor.

Gelecek hafta

TÜRK SANATÇILARINA VE AYDINLARINA DÜŞEN GÖREV

REKLAMİNİZİ
GAZETE VE DERGİLERLE
DEĞERLENDİRİN!

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARI İÇİN

HİZMETİNİZDEDİR

Genel MUŞURLUK
Cağaloğlu, Türkocag, Cadde No. 1

Model : 11 İstanbul

Telefon 27 66 00 - 27 66 01
Telex no'su: BASINKURUMU

Başın: 16347/220

AĞAOĞLU YAYINEVI sunar

LİNÇ

Kerim Korean

Suç işleyip muhipusane-ye düşen bir halk çocuğunun küçük kapışmalar aradındaki büyük çatışmaların ses veren serüveni,

(Ant Der: 222)

ADSIZ KÖŞK

Ataç'ın dilimize çevirdiği eserlerin en güzelерinden biri olan Alain Fournier'nin eşsiz romanı Adsız Köşk (Le Grand Meaulnes) yeniden basılarak Varrh Yayınları arasında 6 lira fiyatla çıkmıştır.

(Ant Der: 219)

Lumbago, Siyastik
ve Romatizma
ağrılarına karşı

FAYDALIDIR

4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans: 4410/4414/221

Günün kitabı
**Sosyalizm ve
Siyasi
Mücadele**

G. V. PLEHANOF'un bu
eseri Serif HULUSU'nın
Türkçesile yeni çıktı.

OKUYUNUZ

5 lira
PAYEL YAYINEVI
P.K. 889 İSTANBUL
(Ant Der: 218)

TAN
SOSYAL HALK GAZETESİ

Dördüncü sayısı çıktı. Va-
tan İhanetini ispat ediyor.
AP'nin vatan hainlerini af
hazırlığım, millî iradeye
İhaneti açıklıyor.

Abone ve taşıra dağıtım için
P.K. 340 - İstanbul
(Ant Der: 223)

BASIN DIYOR KI

CİHAD-I MUKADDDES VE HEZİMET!

TÜRK basını geçtiğimiz hafta da genellikle Ortadoğu'da patlak veren savaş meşgul etti. Başlangıçta Arapların İsrail'e karşı savaşım bir «Cihad-i mukaddes» olarak yorumlayan ve Nâṣır'ı alkışlayan mukaddesatçı basın, yenilgi üzerine bütün kabahati devrimci Arap liderlerine yüklemek gayretine düştü. Daha başlangıçta İsrail'i tutan bir kism basın ise, Arapların yenilgisini üzerine memnuniyetini açıkça ortaya koydu.

Bir kaç ilerici yazar dışında hiçbir gazete, Ortadoğu'daki savaşa tahrik eden emperyalistlerin oyunları üzerinde durmuyor, meseleleri hissi pianda değerlendirmek kolaylığından kendisini kurtaramıyordu.

Bâbâlîde Sabah Gazetesi'nde M. Nezihî «Bu cihad-i mukaddesin gerek Mısır ve gerekse Suriye'nin sosyalist idarecileri tarafından değerlendirilmemiş olmakla meydana gelen neticelerin müslüman kardeşlerimize bir tazir vesilesi olarak kabul edilmesi, açıktan açığa Yahudi dön-

meliğini hâlin edemeyenlerin hiss-i reyde bulunması gibi bir seydir» diyor.

Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eyyi, sorumluluğu doğrudan doğruya sosyalist idareclere yüklüyor: «Bazları bu gerilemeye ve mağlubiyeti müslümanların bir hezimetini olarak teşrif ediyorlar. Yanlış bir hükmündür bu. Müslümanlar asla gerilemezler. Zafer dalma onları yanındadır. Gerileyen, mağlup, mahcup ve muzmahil olan varsa, o İslâmîyet değil sadece Arap sosyalizmi ve kavmîyetliğidir. Her müslümana ibret dersi olacak bir hadise vardır karşımızda. O da sosyalizmin ve dinsiz kavmîyetliğinin ifâsîdir.»

Aynı gazetede İsmail Oğuz da sosyalistleri suçlayarak İslâmîyeti savunuyordu: «Şarkta müslümanlığı iptizale uğratınlarım gühüm bütün müslümanlar kanlarıyla ödüyorlar iste. Ve Nâṣır'ın sosyalist generalleri, ellerini havaya kaldırılmış, kalmış gerdanlarını bile eğmeden teslim oluyorlar. Diyorlar ama, zafer gene de Müslümanlarındır!..»

Dünya Gazetesi'nde Falih Rıfkı Atay, İsrail'in emellerini açıkça destekliyordu:

«Şimdî barışa sura geldi. Bize göre:

1 - Arap devletleri İsrail'i devlet olarak tanımadıkça,

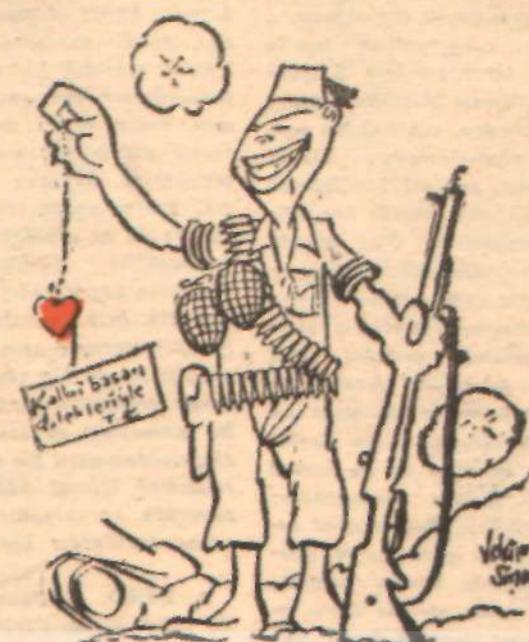
2 - Süveyş ve Akabe geçitleri serbestliği milletlerarası sağlam garantilere bağlanmadıkça,

3 - Bazi sunur değişiklikleri yapılmadıkça İsrail cephelarından çekilmemelidir.»

Haber Gazetesi, son yenilgiden sonra Araplarla dostluktan vazgeçmemizi istiyordu: «Ortadoğu'da Mısır ve diğer Arap devletlerinin şımarlığı varan meydan okumaları son yıllarda görülmemiş bir yenilikle kapanırken ortaya çıkan gerçeklerin ışığında dîs politikamızı yeniden gözden geçirmek lüzumu hasıl olmuştur. Son zamanlarda bennisizmiş gibi görünen Arap

haftanın karikatürü

Araplarla "kalben" berabermiştir!

YAZISIZ

(Vehib Sinan — Bâbâlîde Sabah)

devletleriyle ittifak, anlaşma gibi bazı hevesler bizim için bir kazanç değil, bir yük olmaktadır. Heri gidermeyecektir. Bunu yanında Mısır, Suriye gibi Arap devletleriyle dostluk münasebetlerinde dahi çok dikkatli olmamız lüzumu her zamandan çok kendini hissetirmiştir.

Ebung kargılık Cumhuriyet'te Elevet Güresin, Ortadoğu olaylarını söyle değerlendirdi: «Savaşa ilk altı saat içinde kaybetmiş Nâṣır. Son direnmeleri, elinde avucunda ne varsa, onları da götürdü ve oyun bitti... Şimdi hâlde ümit, diplomatik yollarla hâle değilse arazi kayiplarından bir kismını geri alabilecek ve Amerika'nın Arapları tekrar kazanmak için girişeceği talimin edilen çabalardan faydalannacaktır. Araplardaki Israel nefreti

tamamen Amerika ile İngilterenin üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Amerika girdi bu nefreti ortadan kaldırmamı peşindedir.

Aynı gazetede İlhan Selçuk Arapların bundan böyle izlemesi gereken yolu söyle çizdi: «Eşin esası, kendi kendisi bulmak çalkantılılarında yaşayan bir milletin dramıdır. Bu millet bilmediği kâ, önce kendi içindeki düşmanlarını yenmeden, kendi dışındaki düşmanları yere vurmaz. Fellâhın yoksulluğu üstünde zenginliğinin hıtiyazımı oturtup kapitalizmin emperyalizmi ile İşbirliğinde palazlanan nice iç düşman yok edip ilerici bir düzene geçmek Arap aydınlarının ilk hedefleri olmalıdır.»

Aksam'da Çetin Altan da «Gözlerinizle görüyorsunuz muşumuz emperyalizmi?» diye sorduktan

Ortadoğu savaş ve bozunu bütünü dünyaya yansıt bir kere daha ispat etmiştir: Demokrasilerde Nâṣır gibi liderlerin iş başında kalmalarına imkân yoktur. Ama dikta rejimlerde istifa diye bir müsese se yoktur.

ADVİYE FENİR
(Son Havadis - 10.6.1967)

*
İsrail karşısında büyük bir yenilgiye uğradığını kabul eden BAC Başkanı Nâṣır gün akşam televizyonda yaptığı konuşmadada istifa ettiğini açıklamıştır.

DIŞ HABERLER
SERVİSİ
(Son Havadis - 10.6.1967)

sonra Ortadoğu'nun gelecekteki durumunu söyle tesbit etti: «Ortadoğu gerçek bir savaşa ilk defa girmektedir. Diplomatik merhemler, uyutucu natuklar, saman altı rüsyetleri bundan böyle kestirme yoldan başa çıkamaya cağırtır. Arap dünyasında emperyalizm, nefreti erimesi imkansız bir zehirli topak olmuştu yüreklerde.. Bu nefret üzerinde durulmaz bir nefrettir.. Ve bakarsınız bu nefreti taşıyan mağlup Arapistan yardım Vietnam olur. Emperyalizm ergeç çökecektir. Bu çöküş Mustafa Kemal'le başladığını bu çağın başında. Ve Türkiye'nin gerçek yerini, yanı üçüncü dünyamı libertigini almasıyla sona ercektir. Türkiye aşırıdan, derinden, ama çok sağlam şekilde tarihi görevine doğru önemlendiği öncülüğe doğru yanında yüklediği öncülüğe doğru yeniden gevirmektedir.»

KUR'AN TÂLİMÎ SEFERBERLİĞİ

Mektepler fatile girdi. Bütün imanlı müslüman gençleri bu yaz mevsiminde «Kur'an-ı Kerim Okuma ve Yazma» kampanyasına çağrıyorum. Bugünden fez yok Kur'an-ı Kerim tâlimi, taallümü için çalışmaya başlıyalım. Yapılacak işler madde madde sıralıyorum:

• Kur'an-ı Kerim'i arapça metininden okuyamayan her müslüman genç bu yaz mevsiminde bu eksikliğini gidermek üzere hemen faaliyete geçecektir.

• Bu iş için Kur'an-ı Kerim kurslarına veya bilen bir kimseye mûracuat edecektir.

• Kur'an-ı Kerim elifbalarını okumak, camilerde hâfızları dinlemek ve devamlı çalışmak suretiyle bu iş bir ayda bitirilebilir.

• Kur'an-ı Kerim okumasını bilen herkes kendisine muhakkak birkaç talebe bulmalar ve onlara Kur'an öğretmekle kendini paşılı addetmeli dir.

• Sadece okumakla kalmasın, Kur'an-ı Kerim yazmasını yazmayı da öğrenmeli dir. Arap alfabetiyle yazı yazmak işe yaradığı gibi zor değildir. Bilâkis sajdan sola yazıldığı için olsun yormamasi bakımından çok kolaydır. Kur'an-ı Kerimi aslı harfleriyle yazmakta büyük faydalardır, bereketler, felîzler vardır.

• Arapça ile Kur'an-ı Kerim öğretmek, okumak yazmak, katıyon suq değildir. Böyle münferid ve hususi çalışmaya kimse müdahele edenidir.

• Yurdun her yerinde bu yaz mevsimi için Kur'an-ı Kerim Tâlimî Seferberliği hâzırlıklarına başlanmalıdır. Mevcut kurslar takviye ve teşvi edilmeli, yenileri açılmalıdır. Hedefimiz herkese Arapça Kur'an-ı Kerim okutmak, yazdırmaktır.

MEHMET ŞEVKET EYYİ
(Bugün - 3.6.1967)

ELİNİ ÇEKSİN

Türkiye'yi bir nevi insan haralarına çevir. Türk milletini kusurlaştır. Kimin hakkı var buna?

Plâncılar nüfusu azaltmakla Türk milletinin çocuk yapma hızını kesmeye kalkınma hızını gerçekleştirmek istiyorlarsa adanıyorlar. Türk milletinin çocuk yapma, çoğalma hızını kesemeyeceklerdir. Hem hükümet Türk kadınının mahrem yerinden elini çeksin. Bu millete ve onun kutsu bildiği şeylere el atmak, el uzatmak çok cırkin ve menfur bir seydir.

OSMAN YÜSKEL
SERDENGEÇTİ
(Y. İstanbul - 7.6.1967)